

Хмельницький національний університет
 Факультет економіки і управління
 Кафедра фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

Фінансові ресурси банку: суть, склад, особливості формування
 за матеріалами АТ «УКРСИББАНК»

Рівень вищої освіти бакалавр

Галузь знань 07 «Управління та адміністрування»
Шифр і найменування

Спеціальність 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»
Шифр і найменування

Освітня програма Фінанси, банківська справа та страхування

КВРФБС 021191.01.04.00

Виконала студентка V курсу, група ФБСз-20-1
Шифр

Підпис

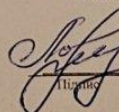
Вікторія НЕГРИЧ
Ім'я, ПРІЗВИЩЕ

Керівник д-р. екон. наук, професор
Науковий ступінь, учене звання

Підпис

Ніла ХРУЩ
Ім'я, ПРІЗВИЩЕ

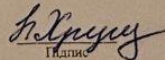
Нормоконтролер

Підпис

Катерина
 МАРІОНОВА
Ім'я, ПРІЗВИЩЕ

До захисту допускаю:

Завідувач кафедри фінансів, банківської
 справи, страхування та фондового ринку
Назва

Підпис

Ніла ХРУЩ
Ім'я, ПРІЗВИЩЕ

17.06. 2025
Дата

Хмельницький 2025

ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет економіки і управління

Кафедра фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку

Рівень вищої освіти бакалавр

Галузь знань 07 «Управління та адміністрування»

Шифр і найменування

Спеціальність 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»

Шифр і найменування

Освітня програма «Фінанси, банківська справа та страхування»

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри ФБСС

Ніла ХРУЩ *Н.Хрущ*

10 02 2025

ЗАВДАННЯ
НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ

Негрич Вікторії Василівни

Прізвище, ім'я, по батькові студента

1 Тема роботи: Фінансові ресурси банку: суть, склад, особливості формування за матеріалами АТ «УКРСИББАНК»

Керівник роботи Хрущ Ніла Анатоліївна, д-р. екон. наук, професор

Прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, учене звання

Затверджено наказом ректора університету від 07.02.2025 № 23 (додаток № 5)

2 Строк подання студентом роботи на кафедру до 07.06.2025

3 Вихідні дані до роботи законодавчі та нормативні акти; спеціальна методична та наукова література (вітчизняні та зарубіжні видання); періодичні видання за темою дослідження; фінансова звітність АТ «УКРСИББАНК»

4 Зміст пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити)

1 Теоретичні основи формування фінансових ресурсів банку

2 Аналітико-практичні аспекти формування фінансових ресурсів банківською системою України

5 Перелік графічного матеріалу (із зазначенням обов'язкових креслень)

1. Систематизація підходи до трактування поняття «фінансові ресурси банку»;

2. Класифікація фінансових ресурсів банку;

3. Динаміка активів та пасивів АТ «УКРСИББАНК» за 2022-2024 роки

4. Динаміка та структура фінансових ресурсів АТ «УКРСИББАНК» за 2022-2024 роки;

5. Динаміка та структура фінансових ресурсів вітчизняних банків за 2022-2024 роки;

6. Динаміка зобов'язань та власного капіталу вітчизняних банків за 2022-2024 роки;

7. Динаміка та структура депозитного портфеля вітчизняних банків за 2022-2024 роки в розрізі валют

8. Основні умови депозитів фізичних осіб АТ «УКРСИББАНК» на 01.06.2025 року;

9. Основні переваги підвищення частки строкових депозитів для АТ «УКРСИББАНК» в умовах фінансової невизначеності

10. Перелік нових строкових депозитних продуктів, які може запропонувати АТ «УКРСИББАНК» своїм клієнтам у 2025 році в умовах війни

6 Консультанти розділів кваліфікаційної роботи

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв

7 Дата видачі завдання 10 лютого 2025 року

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

Назва розділів (етапів) кваліфікаційної роботи	Строк виконання	Примітка
1 Затвердження плану кваліфікаційної роботи	до 10.04.2025	виконано
2 Аналіз, систематизація економічної літератури, збір та обробка статистичних матеріалів, фінансової звітності за темою кваліфікаційної роботи	до 25.04.2025	виконано
3 Написання текстової частини кваліфікаційної роботи	до 25.05.2025	виконано
4 Підготовка ілюстративних матеріалів та оформлення кваліфікаційної роботи	до 01.06.2025	виконано
5 Попередній захист кваліфікаційної роботи	до 14.06.2025	виконано
6 Захист кваліфікаційної роботи	з 18.06.2025	виконано

Студент

Вікторії НЕГРИЧ
Ім'я, ПРІЗВИЩЕ

Керівник кваліфікаційної роботи

Ніда ХРУЩ
Ім'я, ПРІЗВИЩЕ

АНОТАЦІЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

Студентка Негріч Вікторія Василівна, V курсу, група ФБСз-20-1

(Прізвище, ім'я, по батькові, курс, група)

Керівник Хрущ Ніла Анатоліївна, д-р. екон. наук, професор

(Прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

Тема роботи: Фінансові ресурси банку: суть, склад, особливості формування за матеріалами АТ «УКРСИББАНК»

Ключові слова: фінансові ресурси, депозитний портфель банку, власний капітал, депозити до запитання та строкові депозити, гарантування вкладів.

Метою роботи є розробка комплексних теоретико-методичних підходів та прикладних рекомендацій для оптимізації процесів формування фінансових ресурсів банківських установ в умовах макроекономічної нестабільності та геополітичних ризиків..

Предметом дослідження є теоретико-методичні засади та практичний інструментарій формування фінансових ресурсів банків в умовах фінансово-економічної нестабільності..

Об'єктом дослідження є система відносин, що виникають у процесі формування, акумуляції та використання фінансових ресурсів банківських установ.

За результатами дослідження сформульовані такі висновки: Підводячи підсумок аналізу фінансово-господарської діяльності банку, можна зробити висновок, що результат його роботи за 2022-2024 роки свідчить про його стресостійкість, ефективність, адаптивність та гнучкість. Подальший розвиток АТ «УКРСИББАНК» буде спрямований на досягнення стратегічних цілей з урахуванням поточних обставин у країні та світі. Високі фінансові результати АТ «УКРСИББАНК» демонструють його прагнення до довгострокового сталого розвитку. За результатами комплексного аналізу фінансових ресурсів АТ «УКРСИББАНК» за 2022-2024 роки встановлено, що банк демонструє винятково стабільну та ефективну модель формування ресурсної бази в умовах воєнного стану..

Визначені такі перспективи (шляхи) розвитку: на основі проведеного аналізу депозитних продуктів АТ «УКРСИББАНК» та враховуючи актуальність залучення строкових депозитів у поточних економічних умовах, в роботі запропоновані банківській установі розширити асортимент строкових депозитних інструментів. Розроблені пропозиції мають на меті створення привабливих для клієнтів продуктів, які одночасно сприятимуть оптимізації структури депозитного портфеля банку.

Структура та обсяг кваліфікаційної роботи. Кваліфікаційна робота складається зі вступу, двох розділів, висновків, списку використаної літератури та додатків. Загальний обсяг роботи складає 60 сторінок, що містять 14 таблиць та 3 рисунки. Список використаних джерел нараховує 29 найменувань

Дата виконання кваліфікаційної роботи до 7.06.2025 р

Дата захисту кваліфікаційної роботи з 18.06.2025 р.

Студент Вікторія НЕГРИЧ

(підпис, ім'я, ПРІЗВИЩЕ)

Зміст

Вступ	С. 5
1 Теоретичні основи формування фінансових ресурсів банку	8
1.1 Сутність та основні фактори впливу на формування фінансових ресурсів банку	8
1.2 Класифікація фінансових ресурсів банку	14
2 Аналітико-практичні аспекти формування фінансових ресурсів банківською системою України	20
2.1 Аналіз фінансових ресурсів банків України та оцінка фінансово діяльності АТ «УКРСИББАНК» за 2022-2024 роки	20
2.2 Аналіз фінансових ресурсів АТ «УКРСИББАНК» та напрями удосконалення процесу їх формування	38
Висновки	51
Список використаних джерел	56
Додатки	60

Вступ

У сучасних умовах глобалізації економіки та посилення конкуренції на фінансовому ринку питання ефективного управління фінансовими ресурсами банківських установ набуває особливої актуальності. Фінансові ресурси є основою функціонування будь-якого банку, визначаючи його здатність надавати кредитні послуги, забезпечувати ліквідність та генерувати прибуток. В умовах економічної нестабільності, викликаній геополітичними факторами, пандемією COVID-19 та воєнним станом в країні, банківські установи стикаються з необхідністю переосмислення підходів до формування власних фінансових ресурсів для забезпечення стійкості та конкурентоспроможності.

Особливої важливості дане питання набуває в контексті банківської системи України, яка протягом останніх років зазнала суттєвих трансформацій через проведення банківської реформи, очищення банківського сектору та підвищення вимог до капіталізації банків. Розуміння сутності, складу та особливостей формування фінансових ресурсів банку є критично важливим для розробки ефективних стратегій оптимізації структури капіталу та забезпечення довгострокової фінансової стійкості банківських установ. Крім того, динамічні зміни в регулятивному середовищі, впровадження нових міжнародних стандартів та цифровізація банківських послуг вимагають глибокого аналізу та адаптації традиційних підходів до формування фінансових ресурсів.

Останніми роками питання формування фінансових ресурсів банку, а також проблеми, пов'язані з їх використанням, дедалі частіше стають предметом наукового аналізу з боку як теоретиків-фінансистів, так і фахівців практичної сфери. Зокрема, серед них: Алексійчук В., Алексеєнко М., Барановський С., Васюренко О., Гілла Е., Дзюблюк О., Єгоричева С., Заруба О., Кириченко О., Лопатовська О. Міщенко В., Мельничук Н., Мороз А., Савлук М., Панова Г., Продан М. Раєвський К., Румик І., Федосова В. та інші. Водночас слід зазначити, що окремі питання щодо механізмів формування та ефективного використання

фінансових ресурсів банківських установ залишаються недостатньо висвітленими та потребують поглибленого наукового опрацювання у працях зазначених дослідників. В умовах воєнного конфлікту та пов'язаної з ним економічної нестабільності, українська банківська система зіткнулася з принципово новими викликами, що зумовлює необхідність переосмислення існуючих концепцій управління фінансовими ресурсами банків та розробки інноваційних підходів до їх мобілізації та розподілу. Актуальність і практична значущість зазначених проблем стали визначальними факторами при обранні теми кваліфікаційної роботи та формулюванні її концептуальних засад.

Мета кваліфікаційної роботи полягає в розробці комплексних теоретико-методичних підходів та прикладних рекомендацій для оптимізації процесів формування фінансових ресурсів банківських установ в умовах макроекономічної нестабільності та геополітичних ризиків.

Досягнення поставленої мети передбачає розв'язання наступного комплексу взаємопов'язаних завдань:

- здійснити критичний аналіз існуючих наукових концепцій щодо економічної сутності та змісту категорії «фінансові ресурси банку»;
- систематизувати сучасні підходи до типологізації фінансових ресурсів банківських установ за структурними та функціональними характеристиками;
- дослідити трансформаційні процеси у структурі фінансових ресурсів банківської системи України в умовах воєнного стану та економічних санкцій;
- здійснити детальний аналіз специфіки формування та використання фінансових ресурсів АТ «УКРСИББАНК» за 2022-2024 роки;
- розробити напрями удосконалення формування фінансових ресурсів АТ «УКРСИББАНК» за 2022-2024 роки.

Об'єкт дослідження: система відносин, що виникають у процесі формування, акумуляції та використання фінансових ресурсів банківських установ.

Предмет дослідження: теоретико-методичні засади та практичний інструментарій формування фінансових ресурсів банків в умовах фінансово-

економічної нестабільності.

Методологічна база дослідження включає широкий спектр загальнонаукових та спеціальних методів пізнання: системний підхід та структурно-функціональний аналіз (для комплексного дослідження природи фінансових ресурсів банку та їх ролі в банківській діяльності); методи індукції та дедукції, аналізу та синтезу (при вивченні теоретичних концепцій та систематизації підходів до класифікації фінансових ресурсів); економіко-статистичні методи та коефіцієнтний аналіз (для оцінки фінансових показників діяльності банків та виявлення тенденцій); порівняльний аналіз (при дослідженні динаміки фінансових ресурсів банківської системи України); прогнозування (при розробці рекомендацій щодо оптимізації структури фінансових ресурсів); графічні та табличні методи візуалізації даних (для наочного представлення результатів аналізу).

Інформаційною базою кваліфікаційної роботи є нормативно-правові акти України, що регламентують діяльність банківських установ (закони, постанови Кабінету Міністрів, нормативи НБУ); офіційна статистична інформація Національного банку України, Державної служби статистики України, міжнародних фінансових організацій; фінансова звітність та внутрішні документи АТ «УКРСИББАНК»; аналітичні огляди та дослідження провідних рейтингових агентств; наукові праці вітчизняних та зарубіжних учених у сфері банківської справи; матеріали науково-практичних конференцій, спеціалізованих періодичних видань та електронних ресурсів; дані моніторингу фінансових ринків та банківського сектору України в умовах воєнного стану.

Кваліфікаційна робота складається зі вступу, двох розділів, висновків, списку використаної літератури та додатків. Загальний обсяг роботи складає 60 сторінок, що містять 14 таблиць та 3 рисунки. Список використаних джерел нараховує 29 найменувань.

1 Теоретичні основи формування фінансових ресурсів банку

1.1 Сутність та основні фактори впливу на формування фінансових ресурсів банку

Дослідження сутності та факторів формування фінансових ресурсів банку набуває особливої актуальності в умовах сучасного динамічного фінансового середовища, де банківські установи стикаються з посиленою конкуренцією, регуляторними викликами та мінливими потребами клієнтів. Фінансові ресурси становлять основу функціонування будь-якого банку, оскільки саме вони забезпечують можливість здійснення кредитних операцій, формування адекватної ліквідності та підтримання фінансової стійкості. В умовах економічної нестабільності та зростаючих вимог до капіталізації банків, питання оптимального формування та ефективного управління фінансовими ресурсами стає критично важливим для забезпечення конкурентоспроможності та довгострокової життєздатності банківських установ.

Фінансові ресурси є каталізатором розвитку банку, оскільки вони визначають масштаби та напрями його діяльності. Достатній обсяг власного капіталу дозволяє банку розширювати кредитний портфель, диверсифікувати послуги та впроваджувати інноваційні продукти, що сприяє зростанню прибутковості та ринкової частки. Залучені ресурси, зокрема депозити, забезпечують банку необхідну ліквідність для виконання зобов'язань перед клієнтами та регуляторами, а також створюють можливості для активних операцій з генерування доходів. Крім того, збалансована структура фінансових ресурсів підвищує довіру стейкхолдерів, полегшує доступ до міжнародних ринків капіталу та створює передумови для стратегічного розвитку банку. Сучасні банки мають адаптувати свої стратегії залучення ресурсів до нових реалій, враховуючи зміни в поведінці споживачів, регуляторні інновації та

технологічні можливості.

У сучасній економічній науці спостерігається, що науковці часто чітко не розмежовують такі поняття, як «банківські ресурси банку» та «фінансові ресурси банку». Переважна більшість дослідників схильна розглядати банківські ресурси виключно через призму грошово-фінансового компонента, залишаючи поза увагою інші критично важливі складові ресурсного потенціалу банку, такі як технологічні, матеріальні, інформаційні та людські ресурси. Така одностороння інтерпретація пояснюється специфікою банківської діяльності, де фінансові ресурси відіграють роль первинного каталізатора для залучення та використання всіх інших видів ресурсів, оскільки без достатнього фінансового забезпечення банківська установа не спроможна ефективно мобілізувати альтернативні ресурсні компоненти.

Детальний аналіз різних наукових підходів до дефініції «банківські ресурси» показав, що їх фундаментальна природа є фінансовою, хоча цей аспект не завжди експліцитно підкреслюється в академічних дослідженнях. Водночас критичним недоліком більшості теоретичних концепцій є надмірно вузьке трактування банківських ресурсів та їх необґрунтоване ототожнення з фінансовими ресурсами банку, що призводить до концептуальних помилок у розумінні ресурсного потенціалу банківських установ. Фактично фінансові ресурси банку становлять лише один із компонентів його загального ресурсного комплексу, хоча й найбільш значущий (рисунок 1.1).

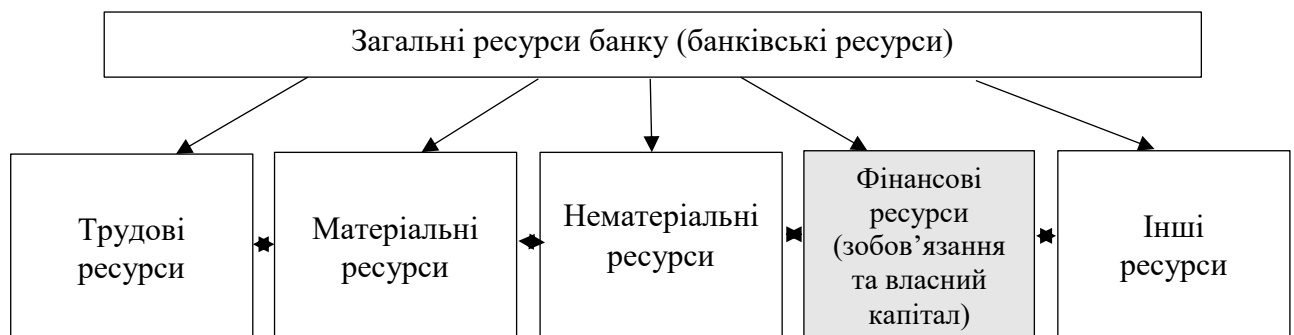

Рисунок 1.1 – Основні складові загальних ресурсів банку

Принципово важливим є розуміння системного взаємозв'язку між різними

категоріями банківських ресурсів: фінансові ресурси слугують інструментом для придбання, утримання та розвитку трудового, матеріального, нематеріального та іншого ресурсного забезпечення, тоді як ці ресурси, у свою чергу, використовуються для генерування та мобілізації додаткових фінансових ресурсів. До категорії «інших ресурсів» належать кредитні та інвестиційні ресурси банку, які є деривативами його фінансових ресурсів, проте в економічній літературі часто плутають і відносять їх усі до фінансових ресурсів [11].

Враховуючи аналіз різних наукових підходів до дефініції «фінансові ресурси банку» (таблиця А.1, додаток А) та необхідність чіткого розмежування понятійного апарату, доцільно сформулювати комплексне визначення фінансових ресурсів банківської установи. Фінансові ресурси банку представляють собою сукупність власного капіталу банку, залучених коштів економічних суб'єктів та фізичних осіб, а також запозичених фінансових засобів від інших фінансових інституцій та регуляторних органів, які концентруються в розпорядженні банку та цілеспрямовано використовуються для здійснення активних операцій кредитного та інвестиційного характеру, надання різноманітних банківських послуг (включаючи гарантійні, посередницькі, консультаційні, інформаційні, трастові та інші), забезпечення операційної діяльності та генерування стабільного прибутку для підтримання конкурентоспроможності та стратегічного розвитку банківської установи [7].

Принципово важливим є розуміння того, що формування фінансових ресурсів банку відбувається переважно через систему пасивних банківських операцій, спрямованих на мобілізацію власних, залучених та запозичених фінансових компонентів. Ці операції створюють ресурсну базу, яка трансформується в активні операції та послуги, що генерують доходи банку (рисунок 1.2).

Запропоноване визначення фінансових ресурсів банку кардинально відрізняється від загальноекономічного трактування фінансових ресурсів підприємства своєю специфічною спрямованістю на перерозподільчу функцію банку як фінансового посередника. На відміну від промислових або

торговельних підприємств, де фінансові ресурси переважно використовуються для виробничих або комерційних цілей, банківські фінансові ресурси мають подвійну природу: вони одночасно є засобом здійснення власної діяльності банку та об'єктом трансформації в кредитні продукти для інших економічних агентів.

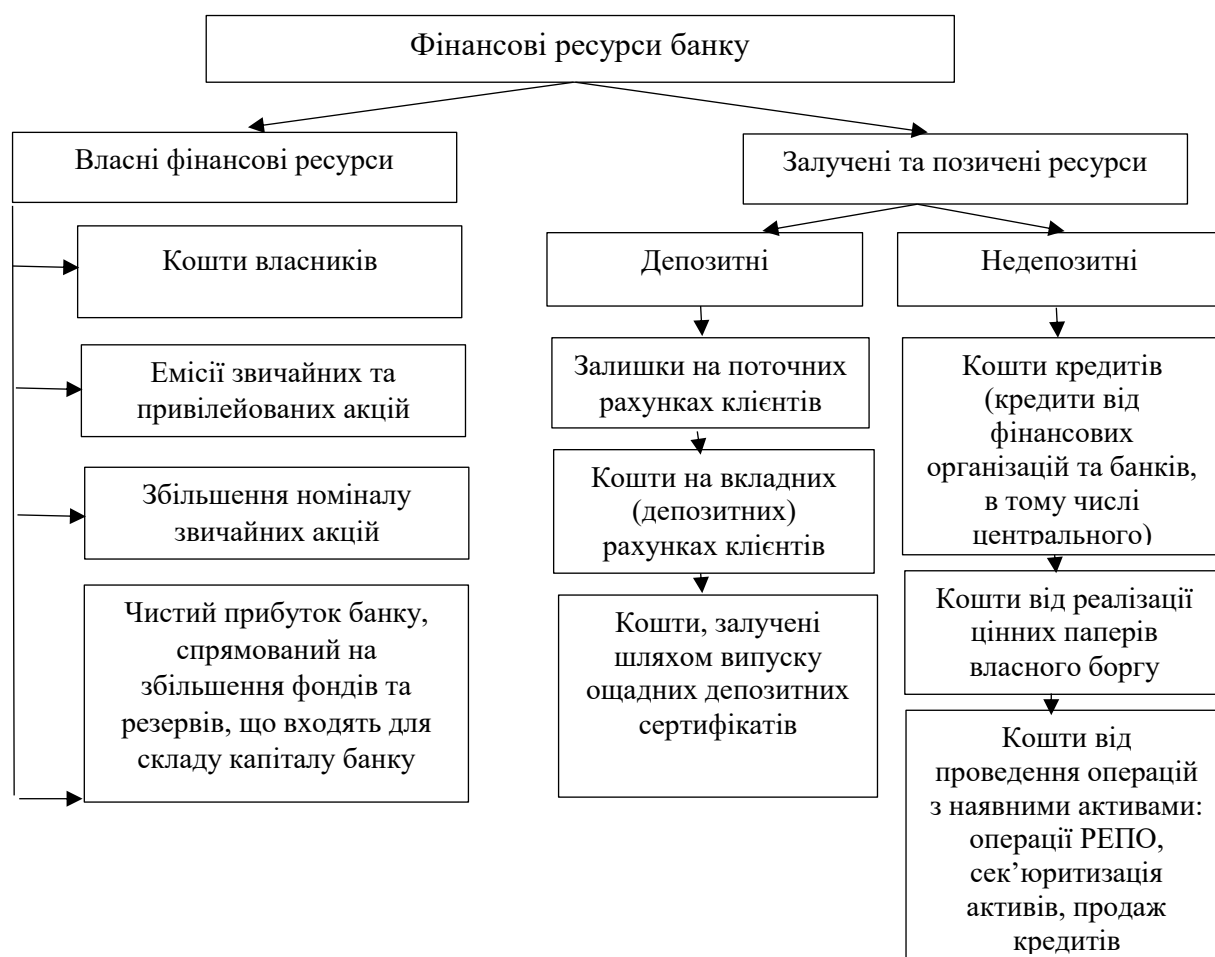

Рисунок 1.2 – Основні складові фінансових ресурсів банку

Джерело: систематизовано на основі [19; 21; 22]

Крім того, на відміну від класичного розуміння фінансових ресурсів як власних коштів організації, банківські фінансові ресурси характеризуються значною часткою залучених компонентів (депозити, міжбанківські кредити), що зумовлює специфічні вимоги до управління ліквідністю, процентним ризиком та строковою структурою. Також банківські фінансові ресурси підлягають жорсткому регуляторному контролю з боку центрального банку, що відрізняє їх

від фінансових ресурсів небанківських установ, які мають більшу свободу у визначенні структури та напрямів використання власних коштів.

Дослідження факторів впливу на формування фінансових ресурсів банку є критично важливим для розуміння механізмів функціонування банківської системи та розробки ефективних стратегій ресурсного менеджменту. Аналіз цих факторів дозволяє банківським установам прогнозувати зміни в структурі та обсягах доступних ресурсів, адаптувати свою діяльність до мінливих ринкових умов та оптимізувати вартість залучення коштів. Розуміння факторів впливу також сприяє підвищенню ефективності управління ліквідністю, зниженню операційних ризиків та забезпеченню стабільного розвитку банку в довгостроковій перспективі.

Комплексний підхід до вивчення факторів формування фінансових ресурсів дозволяє банкам розробляти диференційовані стратегії для різних сегментів ринку, враховувати регіональні особливості та специфіку цільових груп клієнтів. Це особливо актуально в умовах посиленої конкуренції на банківському ринку, коли успішність банку значною мірою залежить від його здатності ефективно мобілізувати ресурси при мінімальних витратах та ризиках.

В науковій літературі найчастіше фактори впливу на фінансові ресурси поділяють на зовнішні та внутрішні (таблиця 1.1).

Аналіз факторів впливу на формування фінансових ресурсів банку демонструє складну багаторівневу систему взаємопов'язаних чинників, які діють одночасно та можуть як посилювати, так і нівелювати вплив один одного. Макроекономічні фактори формують загальне середовище функціонування банків, визначаючи базові умови для мобілізації ресурсів, тоді як регуляторні фактори встановлюють правові рамки та обмеження. Ринкові фактори створюють конкурентне середовище, яке стимулює банки до підвищення ефективності залучення ресурсів, а внутрішні фактори визначають конкурентні переваги конкретного банку.

Таблиця 1.1 – Фактори впливу на формування фінансових ресурсів банку

Назва фактора	Опис впливу
Внутрішні фактори	
Репутація та імідж	Надійна репутація сприяє залученню клієнтів та інвесторів
Якість послуг	Високий рівень сервісу підвищує лояльність клієнтів і бажання вкласти свої кошти саме в даний банк
Фінансова стійкість	Стабільність банку збільшує довіру вкладників
Мережа відділень та банкоматів	Розвинена інфраструктура полегшує доступ до банківських послуг
Інноваційні продукти	Сучасні банківські продукти залучають нових клієнтів
Управління ризиками	Ефективний ризик-менеджмент підвищує довіру регуляторів та інвесторів
Зовнішні фактори	
Макроекономічні фактори	
Рівень інфляції	Високі темпи інфляції знижують реальну вартість депозитів, що призводить до відтоку коштів
Облікова ставка НБУ	Підвищення облікової ставки сприяє зростанню депозитних ставок та залученню ресурсів
ВВП та економічне зростання	Зростання ВВП підвищує доходи населення та бізнесу, збільшуючи ресурсну базу банків
Валютний курс	Нестабільність курсу може як стимулювати, так і стримувати залучення валютних депозитів
Рівень безробіття	Високе безробіття зменшує доходи населення та обсяги заощаджень
Регуляторні фактори	
Нормативи НБУ	Вимоги до капіталу, ліквідності та резервування впливають на структуру ресурсів
Система гарантування вкладів	Надійне гарантування підвищує довіру до банківської системи
Обов'язкові резерви	Високі норми резервування зменшують ефективне використання залучених коштів
Політичні фактори	
Політична стабільність	Стабільність сприяє довгостроковому плануванню та інвестиціям
Міжнародні санкції	Обмежують доступ до міжнародних ринків капіталу
Геополітичні ризики	Військові конфлікти, міжнародні санкції сприяють зниженню залучених коштів
Соціально-демографічні фактори	
Рівень доходів населення	Вищі доходи збільшують потенціал для заощаджень
Рівень фінансової грамотності	Обізнаність населення сприяє використанню банківських послуг
Довіра до банківської системи	Висока довіра стимулює залучення депозитів

Джерело: систематизовано на основі [7; 13; 22; 28]

Особливу увагу слід приділити взаємодії між різними групами факторів. Наприклад, технологічні інновації можуть компенсувати негативний вплив

макроекономічної нестабільності через зниження операційних витрат та підвищення зручності для клієнтів. Водночас соціально-демографічні зміни можуть кардинально змінити ефективність традиційних підходів до залучення ресурсів, вимагаючи від банків адаптації своїх стратегій.

Практичне значення систематизації факторів полягає в можливості розробки комплексних стратегій управління фінансовими ресурсами, які враховують як поточний стан, так і прогнозовані зміни в зовнішньому середовищі. Банки, які здатні ефективно моніторити та аналізувати весь спектр факторів впливу, мають кращі можливості для оптимізації структури та вартості своїх фінансових ресурсів, що забезпечує їм конкурентні переваги та стабільний розвиток у довгостроковій перспективі.

1.2 Класифікація фінансових ресурсів банку

Ефективний розподіл та раціональна структура фінансових ресурсів банківських інституцій є ключовими факторами, що впливають на їхню дохідність, підтримують необхідний рівень ліквідності та сприяють зміцненню репутації серед усіх суб'єктів фінансового ринку. У зв'язку з цим актуальним є проведення комплексного аналізу та упорядкування різних категорій фінансових ресурсів для удосконалення методологічних засад їх систематизації. Класифікація фінансових ресурсів банківської установи є необхідною з наступних причин:

- систематизація ресурсів за строками залучення дозволяє банку ефективно планувати грошові потоки та підтримувати збалансованість між активами та пасивами;

- класифікація допомагає ідентифікувати та оцінювати різні види ризиків, пов'язаних з кожною категорією ресурсів, що дозволяє розробити адекватні стратегії їх мінімізації;

- розподіл ресурсів за вартістю залучення сприяє встановленню оптимальних процентних ставок за кредитними продуктами та максимізації процентної маржі;

- структурована класифікація забезпечує дотримання нормативів НБУ щодо достатності капіталу, ліквідності та інших пруденційних показників;

- систематизація ресурсів дозволяє банку формувати довгострокову стратегію розвитку, визначати пріоритетні напрями залучення коштів та планувати розширення бізнес-операцій;

- чітка класифікація забезпечує якість фінансової звітності та полегшує її аналіз як для внутрішніх потреб, так і для зовнішніх стейкхолдерів [22].

Детальна класифікація фінансових ресурсів є фундаментальною основою для прийняття стратегічних рішень у банківській діяльності, оскільки вона дозволяє керівництву банку глибше розуміти структуру та властивості наявних ресурсів. Такий підхід сприяє оптимізації процесів планування, контролю та аналізу фінансової діяльності, а також забезпечує можливість своєчасного реагування на зміни у зовнішньому середовищі. Крім того, систематизована класифікація створює підґрунтя для розробки ефективних методик оцінки ризиків та формування збалансованої структури активів і пасивів банку.

Основною метою розробки детальної класифікації фінансових ресурсів банку є створення універсального інструменту для комплексного аналізу та планування ресурсної бази банківської установи, що забезпечить оптимізацію структури капіталу та зміцнення конкурентних позицій банку на ринку фінансових послуг.

Запропонована класифікація охоплює всі найважливіші аспекти фінансових ресурсів - від джерел їх формування до регулятивних вимог, що дозволяє банкам отримати комплексне уявлення про структуру та характеристики своєї ресурсної бази (таблиця А.2, додаток А).

Розглянемо детально запропоновану систематизацію видів фінансових ресурсів банків за окремими ознаками.

За ознакою «джерела формування» виділяють три види фінансових

ресурсів, такі як: власні ресурси, які включають статутний капітал, нерозподілений прибуток, резерви на покриття різноманітних ризиків, емісійний дохід від випуску акцій, резерви та інші фонди банку, та залучені ресурси, а саме кошти залучені у формі депозитів фізичних та юридичних осіб, кошти на поточних та розрахункових рахунках підприємств, ощадні рахунки громадян, кошти бюджетних організацій [15]. До позичених фінансових ресурсів належать кошти, отримані на фінансовому ринку у результаті активних дій банку щодо їх залучення: міжбанківські кредити, кредити від НБУ, субординований борг, єврооблігації, кредитні лінії від міжнародних фінансових організацій. Класифікація за джерелами формування дозволяє банку оцінити структуру власного капіталу, ступінь залежності від зовнішнього фінансування, оптимізувати вартість капіталу та забезпечити дотримання регулятивних нормативів достатності капіталу.

За ступенем ліквідності фінансові ресурси банку поділяються на: високоліквідні (готівкові кошти в касі, залишки на коррахунках у НБУ та інших банках, короткострокові депозити в НБУ, державні цінні папери з активним ринком), середньоліквідні (короткострокові міжбанківські депозити, короткострокові корпоративні облігації), низьколіквідні (довгострокові корпоративні кредити, довгострокові облігації підприємств, інвестиції в нерухомість) та неліквідні (основні засоби банку, програмне забезпечення та ліцензії, безнадійна заборгованість, специфічні інвестиції без ринкової вартості). Така класифікація є критично важливою для управління ліквідністю банку, дотримання нормативів НБУ щодо миттєвої та поточної ліквідності, планування грошових потоків та забезпечення спроможності виконувати зобов'язання перед клієнтами в будь-який момент часу.

За суб'єктами залучення розрізняють ресурси від: фізичних осіб (строкові депозити населення, поточні рахунки громадян, ощадні рахунки, депозитні сертифікати для роздрібних клієнтів), юридичних осіб (розрахункові рахунки підприємств, корпоративні депозити, кошти від розміщення акредитивів та банківських гарантій), фінансових інститутів (міжбанківські депозити,

кореспондентські рахунки банків, кошти страхових компаній, ресурси пенсійних та інвестиційних фондів) та державних структур (кошти державного та місцевих бюджетів, рахунки державних цільових фондів, депозити державних підприємств, кошти бюджетних установ). Сегментація за суб'єктами залучення дозволяє банку розробляти диференційовані продуктивні лінійки, оптимізувати канали обслуговування, управляти концентрацією клієнтської бази та формувати індивідуальні тарифні політики для різних категорій клієнтів.

За ступенем ризику фінансові ресурси класифікуються як: безризикові (власний капітал банку, депозити в НБУ, державні облігації України, депозити фізичних осіб під гарантією ФГВФО), низькоризикові (депозити великих стабільних підприємств, міжбанківські операції з банками високого рейтингу, облігації надійних емітентів), середньоризикові (корпоративні депозити середніх підприємств, валютні операції, ресурси від нових клієнтів без кредитної історії) та високоризикові (депозити підприємств у складному фінансовому стані, ресурси з нестабільних джерел, спекулятивні операції). Ризикова класифікація забезпечує формування адекватних резервів, розробку методик оцінки та управління ризиками, оптимізацію ризик-скоригованої прибутковості та дотримання вимог щодо управління ризиками відповідно до міжнародних стандартів Basel III [13].

За строками залучення виокремлюють: короткострокові ресурси до 1 року (поточні рахунки клієнтів, депозити до запитання, строкові депозити до 12 місяців, овернайт операції), середньострокові від 1 до 5 років (строкові депозити на 1-5 років, облігації банку з відповідним терміном погашення, середньострокові кредитні лінії), довгострокові понад 5 років (довгострокові депозити та облігації, субординований борг з тривалим терміном погашення) та безстрокові (статутний капітал, резервні фонди, нерозподілений прибуток). Строкова структура ресурсів є основою для управління процентним ризиком, забезпечення збалансованості активів і пасивів за строками, планування довгострокових інвестицій та кредитування, а також дотримання вимог щодо трансформації строків.

За терміном знаходження в розпорядженні банку розрізняють: постійні ресурси (власний капітал банку, стабільна частина коштів до запитання, довгострокові депозити лояльних клієнтів, «спокійні» залишки на поточних рахунках підприємств) та тимчасові ресурси (строкові депозити з можливістю дострокового розірвання, сезонні залишки на рахунках, короткострокові міжбанківські запозичення). Така класифікація дозволяє банку більш точно планувати використання ресурсів, оптимізувати співвідношення між короткостроковими та довгостроковими вкладеннями, а також формувати реалістичні прогнози щодо стабільності ресурсної бази в різних ринкових умовах.

За місцем мобілізації виділяють: ресурси, мобілізовані самим банком (депозити власних клієнтів, власні емісії облігацій, залишки на рахунках через власну мережу відділень, кошти від реалізації банківських продуктів) та ресурси, придбані в інших банків або у НБУ (міжбанківські кредити, операції рефінансування НБУ, участь у синдикованих операціях, придбання депозитних сертифікатів НБУ). Розподіл за місцем мобілізації допомагає банку оцінити ефективність власних каналів залучення ресурсів, оптимізувати витрати на маркетинг і розвиток клієнтської бази, а також збалансувати залежність між власними зусиллями та ресурсами міжбанківського ринку.

За функціональним призначенням розрізняють: ресурси, призначені для формування портфеля дохідних активів (кредитний портфель, інвестиції в облігації, депозити в інших банках, торгові операції з цінними паперами), ресурси, призначені для створення матеріально-технічної та технологічної бази банку (основні засоби, ІТ-системи та програмне забезпечення, мережа відділень та банкоматів, системи безпеки) та ресурси, призначені для самострахування банку від ризиків (резерви під кредитні ризики, резервний капітал, страхові депозити, ліквідна подушка безпеки). Функціональна класифікація забезпечує оптимальний розподіл ресурсів між різними напрямками діяльності банку, максимізацію доходності при збереженні необхідного рівня безпеки та ефективності операційних процесів.

Фінансові ресурси банківської установи можна розділити за джерелами утворення на два види: стартові та створені в процесі діяльності банку. Таким чином, до першого виду належить статутний капітал та первинні внески засновників, тоді як до створених в процесі діяльності банківської установи – нерозподілений прибуток, створені резерви, залучені депозити клієнтів та капіталізований прибуток. Такий підхід до систематизації фінансових ресурсів банку враховує час їх утворення, але не акцентує увагу на характері їх залучення та правовому статусі. Розподіл за джерелом утворення дозволяє оцінити спроможність банку до органічного зростання, ефективність використання первинного капіталу, а також визначити ступінь залежності від зовнішніх джерел фінансування для подальшого розвитку бізнесу [15].

Дана систематизація фінансових ресурсів дозволяє керівництву банків приймати більш обґрунтовані стратегічні та операційні рішення щодо структури капіталу, управління ліквідністю, ціноутворення на банківські продукти, а також оптимізації співвідношення між ризиком та прибутковістю.

Практичне значення розробленої класифікації полягає у створенні методологічного фундаменту для комплексного фінансового аналізу, стратегічного планування та ризик-менеджменту в банківських установах. Використання цієї класифікації сприятиме підвищенню ефективності управління фінансовими ресурсами, забезпеченню фінансової стійкості банків та зміцненню довіри з боку клієнтів, інвесторів та регулятивних органів, що в кінцевому результаті підвищить конкурентоспроможність банківської системи України.

2 Аналітико-практичні аспекти формування фінансових ресурсів банківською системою України

2.1 Аналіз фінансових ресурсів банків України та оцінка фінансово діяльності АТ «УКРСИББАНК» за 2022-2024 роки

Протягом 2024 року спостерігалася відносна стабілізація макроекономічного середовища, що створило позитивні передумови для функціонування фінансово-кредитних інституцій. Банківські установи продемонстрували здатність ефективно виконувати свої основні функції, забезпечуючи безперервне здійснення розрахунково-касових операцій, гарантуючи збереження депозитних вкладів фізичних та юридичних осіб, а також поступово нарощуючи обсяги кредитування реального сектору економіки з метою сприяння відновленню господарської діяльності в умовах воєнного конфлікту. Показники ліквідності, капіталізації та операційної надійності банківської системи залишаються в межах нормативних значень і не становлять загрози для фінансової стабільності. Водночас основним дестабілізуючим фактором продовжує залишатися військова агресія, яка, хоча і не спричиняє критичних загроз для поточного функціонування банків та небанківських фінансових організацій, проте суттєво збільшує їхні операційні витрати та обмежує готовність до розширення окремих напрямків бізнес-діяльності [5].

Фундаментальною основою стабільного функціонування банківської системи виступають фінансові ресурси, нарощування яких безпосередньо впливає на спроможність кредитних організацій забезпечувати потреби економічних суб'єктів та домашніх господарств у додатковому фінансуванні. Тенденція до збільшення клієнтських коштів у банківських установах зберігається, при цьому банки практично не залучають альтернативні джерела фондування. Стабільні надходження депозитних ресурсів забезпечують підтримання достатнього рівня ліквідності українських банків.

В умовах тривалого військового конфлікту особливого значення набуває системний аналіз фінансових ресурсів банківського сектору України, оскільки він дозволяє оцінити реальну здатність фінансової системи адаптуватися до екстремальних зовнішніх умов та підтримувати економічне життя країни. Дослідження динаміки та структурних змін у фінансових ресурсах банків є критично важливим для розуміння механізмів забезпечення фінансової стійкості в умовах воєнного стану, коли традиційні підходи до управління ризиками потребують кардинального переосмислення.

Крім того, аналіз фінансових ресурсів банківської системи в період війни має особливе стратегічне значення для формування ефективної економічної політики держави та розробки механізмів підтримки фінансового сектору. Розуміння того, як банки мобілізують та розподіляють свої ресурси в умовах обмеженого доступу до міжнародних ринків капіталу, високих геополітичних ризиків та необхідності фінансування оборонних потреб, є ключовим для забезпечення макроекономічної стабільності та створення передумов для післявоєнного відновлення економіки України.

Розглянемо детальніше тенденції у сфері фінансових ресурсів українських банківських установ за період 2022-2024 років (таблиця 2.1).

Таблиця 2.1 – Динаміка фінансових ресурсів банків України за 2022-2024 роки

Показники	Сума на кінець року, млн грн			Відхилення абсолютне (+, -)		Темп приросту (спаду), %	
	2022 р.	2023 р.	2024 р.	2023 до 2022	2024 до 2023	2023 від 2022	2024 до 2023
Власний капітал	215840	296150	368686	+80310	+72536	+37,21	+24,49
в тому числі статутний капітал	407021	404615	405614	-2406	+999	-0,59	+0,25
Зобов'язання	2135043	2648701	3047393	+513658	+398692	+24,06	+15,05
Всього	2353592	2944851	3821693	+591259	+876842	+25,12	+29,78

Джерело: систематизовано на основі [23; 24; 25]

Як видно з таблиці 2.1, фінансові ресурси банків протягом 2022-2024 років

зростали, а саме у 2023 році порівняно з 2022 роком – на 591259 млн грн (25,12%), у 2024 році порівняно з 2023 роком – на 876842 млн грн (29,78%). Зростання фінансових ресурсів вітчизняної банківської системи спостерігається переважно за рахунок зростання зобов'язань. В той же час власний капітал вітчизняних банків також постійно зростає, так у 2023 році порівняно з 2022 роком власний капітал банків виріс на 80310 млн грн (37,21%) і став навіть вищим порівняно з довоєнним 2021 роком, у 2024 році порівняно з 2023 роком – на 72536 млн грн (24,49%).

Отже, можна констатувати, що вітчизняні банківські установи продовжують орієнтуватися на клієнтські депозити як на домінуючий інструмент формування ресурсної бази. Після короткострокових коливань, зумовлених сезонними факторами, спостерігається відновлення позитивної динаміки залучення коштів від корпоративних клієнтів та приватних вкладників до банківських установ. Дана тенденція забезпечує підтримання високого рівня ліквідності в банківському секторі, при цьому кредитні організації демонструють суттєве перевиконання встановлених регулятором нормативів миттєвої та довгострокової ліквідності.

У четвертому кварталі 2024 року Національний банк України прийняв рішення про посилення вимог щодо формування обов'язкових резервів, що призвело до певного скорочення надлишкової ліквідності банківських установ. Враховуючи зростаючу активність банків, особливо державних, у сфері інвестування у внутрішні державні облігації, відбулося помітне зменшення питомої ваги депозитних сертифікатів у структурі високоліквідних активів. Така трансформація архітектури ліквідних коштів обумовлює необхідність впровадження банками більш динамічних та гнучких підходів до управління ліквідністю, що в перспективі може стимулювати їх до пропонування більш конкурентних умов для залучення клієнтських депозитів. Незважаючи на зазначені зміни, поточний стан ліквідності банківської системи залишається сприятливим для подальшого розширення портфелю державних цінних паперів та активізації кредитної діяльності в реальному секторі економіки [27].

Найбільшу частку фінансових ресурсів вітчизняних банків протягом 2022-2024 років займали зобов'язання (таблиця А.1, додаток А та рисунок 2.1).

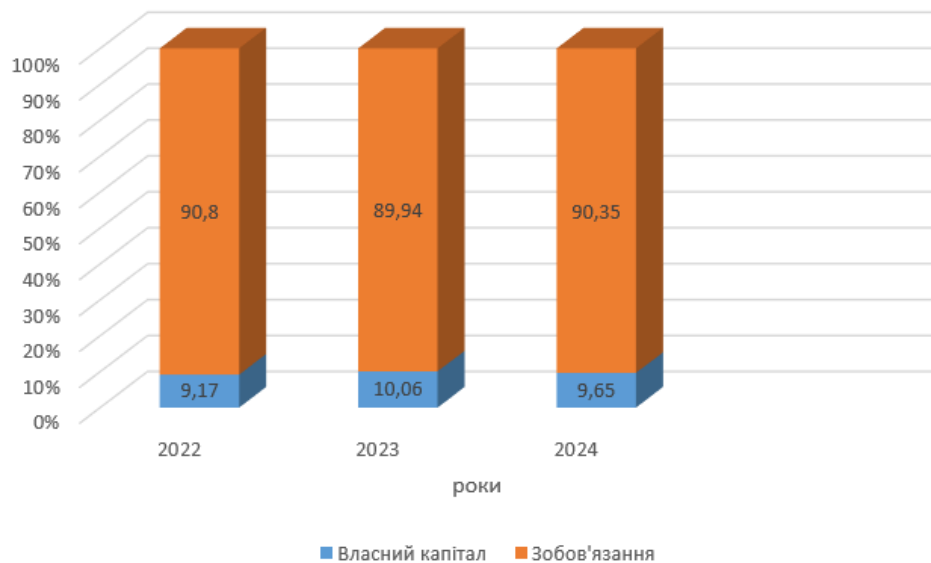

Рисунок 2.1 - Структура фінансових ресурсів вітчизняних банків за 2022-2024 роки

Джерело: систематизовано на основі [23; 24; 25]

Аналіз структури фінансових ресурсів українських банків за період 2022-2024 років свідчить про домінування залучених коштів у загальному обсязі ресурсної бази. Зобов'язання банків протягом досліджуваного періоду стабільно утримували провідні позиції, коливаючись у межах 89,94-90,8% від загального обсягу фінансових ресурсів. Максимальний показник було зафіксовано у 2022 році на рівні 90,8%, що відображало особливості функціонування банківської системи в умовах воєнного стану. У наступному році спостерігалось зниження цього показника до 89,94% (зменшення на 0,86 п. п.), проте у 2024 році відбулося часткове відновлення до 90,35%.

Власний капітал банків демонстрував протилежну динаміку, займаючи значно меншу частку у структурі фінансових ресурсів. Найнижчий рівень капіталізації було зафіксовано у 2022 році – 9,17%, що пояснюється впливом військових дій на фінансову стійкість банківських установ. У 2023 році відбулося суттєве зростання частки власного капіталу до 10,06% (збільшення на

0,89 процентних пункти), що свідчило про поступову стабілізацію банківської системи. Однак у 2024 році спостерігалось зниження показника до 9,65%.

Виявлені коливання у структурі фінансових ресурсів банків України значною мірою обумовлені макроекономічними та геополітичними чинниками. Високий рівень залежності від зобов'язань у 2022 році відображав кризові явища в економіці, спричинені повномасштабною війною, що призвело до відтоку депозитів населення та підприємств. Водночас банки були вимушені активізувати залучення коштів НБУ та міжнародних фінансових організацій для підтримання ліквідності.

Поліпшення показників капіталізації у 2023 році стало результатом комплексних заходів, включаючи реструктуризацію кредитних портфелів, отримання міжнародної фінансової допомоги та поступове відновлення довіри вкладників. Проте незначне погіршення у 2024 році вказує на триваючі виклики, пов'язані з необхідністю фінансування відновлення економіки та підтримання операційної діяльності в умовах продовження воєнних дій. Така структура фінансових ресурсів свідчить про збереження підвищених ризиків і потребу в подальшому зміцненні капітальної бази банківської системи України.

Проаналізуємо склад та динаміку власних фінансових ресурсів вітчизняних банків України за 2022-2024 роки (таблиці 2.2).

Таблиця 2.2 – Динаміка власного капіталу вітчизняних банків за 2022-2024 роки

У тисячах гривень

Складові	Сума на кінець року, тис. грн			Відхилення абсолютне, (+, -)		Темп приросту (спаду), %	
	2022	2023	2024	2023 .до 2022	2024 до 2023	2023 .до 2022	2024 до 2023
1	2	3	4	5	6	7	8
Статутний капітал	406185175	404615409	405614319	-1569766	+998910	-0,39	+0,25
Емісійні різниці	14544657	14540746	15370685	-3911	+829939	-0,03	+5,71
Незарєєстрований статутний капітал	835369	135806	1470198	-699563	+1334392	-83,74	+982,57

Кінець таблиці 2.2

1	2	3	4	5	6	7	8
Інший додатковий капітал	-2911	-25432	-1581	-22521	+23851	+773,65	-93,78
Резерви та інші фонди банку	42602362	46242615	59499515	+3640253	+13256900	+8,54	+28,67
Резерви переоцінки	127298	23551822	34011368	+23424524	+10459546	+18401,33	+44,41
Непокритий збиток	-248452083	-192910140	-147277554	+55541943	+45632586	-22,36	-23,65
Усього власного капіталу	215839868	296150826	368686950	+80310958	+72536124	+37,21	+24,49

Джерело: систематизовано на основі [23; 24; 25]

Банківська система України впродовж 2024 року характеризувалася стабільними показниками фінансової стійкості та поступовим покращенням ключових індикаторів. Рівень достатності регулятивного капіталу утримувався на значно високому рівні приблизно 17%, що свідчить про міцну фінансову основу сектору. Водночас спостерігалось скорочення обсягу проблемних кредитів, що позитивно вплинуло на загальну якість кредитного портфеля банків.

Незважаючи на загальні позитивні тенденції, окремі фінансові установи стикнулися з необхідністю коригування своїх стратегічних планів розвитку та програм нарощування капіталу з метою забезпечення відповідності оновленим регуляторним стандартам.

Найбільш значущою регуляторною трансформацією 2024 року був перехід вітчизняних банківських установ на нову трирівневу структуру регулятивного капіталу. Цей перехід відбувся 5 серпня 2024 року і ознаменував успішне завершення другого етапу адаптації української банківської системи до європейських стандартів регулювання. Станом на початок 2025 року банківський сектор зберігає достатній резерв капіталу на всіх трьох рівнях структури. Наявний обсяг капіталу не лише забезпечує стабільність сектору перед лицем потенційних фінансових потрясінь, але й створює можливості для подальшого розширення кредитної діяльності.

Законодавство України про банківську діяльність, встановило поступовий графік досягнення мінімальних показників достатності регулятивного капіталу. Перехідні положення передбачають наступну схему: з 5 серпня до кінця грудня 2024 року мінімальний норматив становив 8,5%; з початку січня до кінця червня 2025 року цей показник підвищується до 9,25%; з 1 липня 2025 року встановлюється остаточний мінімум у розмірі 10%.

Реформування структури капіталу призвело до суттєвого збільшення найякіснішої його складової – основного капіталу першого рівня. Це забезпечило банкам можливість ефективно покривати всі категорії ключових ризиків. Згідно з офіційними статистичними даними на 1 січня 2025 року, пруденційні нормативи в банківській системі мають наступні значення: загальний норматив достатності регулятивного капіталу досягнув 17,35%; норматив достатності капіталу першого рівня склав 16,92%; норматив достатності основного капіталу першого рівня також становить 16,92%. Всі без винятку банківські установи України на початок 2025 року повністю відповідають встановленим мінімальним вимогам щодо достатності капіталу на всіх рівнях [6].

Протягом періоду 2022-2024 років у структурі власного капіталу українських банків спостерігався непокритий збиток, що безперечно є негативним фактором. Проте варто відзначити стійку тенденцію до щорічного скорочення цього показника: у 2023 році порівняно з 2022 роком зменшення склало – 55541943 тис грн, у 2024 році порівняно з попереднім роком скорочення досягло 72536124 тис. грн. Таким чином, у 2024 році непокритий збиток досягнув свого найнижчого рівня за весь аналізований період.

Впродовж 2022-2024 років підвищена прибутковість національних банківських установ стала ключовим фактором зростання показників достатності капіталу всієї банківської галузі. Особливо показовим став 2023 рік, коли рівень прибутковості удвічі перевищив встановлені мінімальні регуляторні вимоги, що свідчить про значний запас фінансової міцності сектору.

Не дивлячись на негативні наслідки війни з боку Росії, вітчизняні банківські установи попри великі втрати досить ефективно залучали фінансові ресурси.

Проаналізуємо більш детально динаміку та структури зобов'язань банківських установ України за 2022-2024 роки (таблиця 2.3).

Таблиця 2.3 Динаміка та структура зобов'язань банків України за 2021-2023 роки

Складові	2022, тис. грн	Питома вага, %	2023, тис. грн	Питома вага, %	2024, тис. грн	Питома вага, %
1	4	5	6	7	8	9
Кошти, отримані від НБУ	38145863	1,79	2482725	0,09	1895605	0,06
Кошти банків	21218604	0,99	20789577	0,78	15910866	0,52
Кошти клієнтів	1931258861	90,42	2435437270	91,95	2822432688	92,62
Фінансові зобов'язання, що обліковуються за справедливою вартістю через прибуток або збиток	1041457	0,05	518944	0,02	392841	0,01
Боргові цінні папери, емітовані банком	21071	0,01	88463	0,01	12522	0,01
Інші залучені кошти	49983004	2,34	54337989	2,05	61158438	2,01
Зобов'язання щодо поточного податку на прибуток	4644164	0,22	55407118	2,08	47791629	1,56
Відстрочені податкові зобов'язання	603928	0,03	1446121	0,05	2533321	0,08
Резерви за зобов'язаннями	10711843	0,50	10459227	0,39	12096151	0,40
Інші фінансові зобов'язання	52023189	2,44	40840624	1,54	53674333	1,76
Субординований борг	10387040	0,48	7574957	0,29	7008565	0,23
Інші зобов'язання	15799166	0,74	19318404	0,73	22486988	0,74
Всього	2135838192	100	2648701417	100	3047393946	100

Джерело: систематизовано на основі [23; 24; 25]

Впродовж досліджуваного трирічного періоду клієнтські кошти залишалися найбільш значущим компонентом у загальній структурі банківських зобов'язань. Аналіз динаміки показує стабільне зростання їх питомої ваги: з 90,42% у 2022 році до 91,95% у 2023 році та 92,62% у 2024 році. Це свідчить про те, що український банківський сектор функціонує переважно за рахунок залучених фінансових ресурсів, які формуються головним чином через депозитні операції з населенням та корпоративними клієнтами. Така структура фінансування підкреслює критичну важливість ефективного управління депозитною базою для забезпечення стабільного функціонування банківських установ.

Спостережувана динаміка росту частки клієнтських коштів у структурі

зобов'язань банків відображає декілька важливих тенденцій розвитку фінансового сектору України. По-перше, збільшення питомої ваги з 90,42% до 92,62% за три роки вказує на поступове скорочення альтернативних джерел фінансування, таких як міжбанківські кредити або залучення коштів на міжнародних ринках капіталу. По-друге, стабільне зростання абсолютних обсягів депозитів свідчить про активізацію процесів монетизації економіки та повернення коштів у банківську систему з тіньового сектору. По-третє, така концентрація на клієнтських коштах, хоча і забезпечує відносну стабільність фінансування, водночас створює потенційні ризики ліквідності в разі масового відтоку депозитів, що вимагає від банків формування адекватних буферів ліквідності та диверсифікації джерел фінансування.

Постійне зростання абсолютних обсягів клієнтських коштів протягом 2022-2024 років демонструє відновлення та зміцнення довіри населення і бізнесу до національної банківської системи, що є особливо важливим в умовах воєнного стану (таблиця 2.4).

Таблиця 2.4 – Динаміка депозитного портфеля банківських установ України в розрізі юридичних та фізичних осіб за 2022-2024 роки

Показники	Сума, млн. грн			Відхилення (+,-), млн. грн		Темп приросту, %	
	2022 р.	2023 р.	2024 р.	2023 до 2022	2024 до 2023	2023 до 2022	2024 до 2023
Кошти суб'єктів господарювання	889526	1321897	1564201	+432371	+242304	+48,61	+18,33
Кошти фізичних осіб	933553	1083757	1216619	+150204	+132862	+16,09	+12,26
Усього кошти клієнтів	1823079	2435437	2822432	+612358	+386995	+33,59	+15,89

Джерело: систематизовано на основі [23; 24; 25]

Згідно з даними таблиця 2.4, у 2023 році відбулося значне збільшення клієнтських коштів на 612358 млн грн, що становить приріст у 33,59% порівняно

з попереднім роком. У 2024 році темпи зростання дещо сповільнилися, але залишилися на високому рівні – збільшення склало 386995 млн грн або на 15,89% відносно 2023 року. Попри деструктивний вплив воєнних дій на економіку країни, стабільне нарощування депозитної бази вітчизняних банків свідчить про збереження довіри з боку як фізичних, так і юридичних осіб до національної банківської системи. Це підтверджує ефективність антикризових заходів та здатність банківського сектору підтримувати стабільність навіть в екстремальних умовах. Зростання клієнтської бази відбувається збалансовано за рахунок обох основних сегментів ринку. Депозити фізичних осіб демонструють стійку позитивну динаміку: у 2023 році приріст склав 16,09%, а у 2024 році – 132862 млн грн (15,89%). Аналогічна тенденція характерна для коштів суб'єктів господарювання, які показали більш інтенсивне зростання: 48,61% у 2023 році та 18,33% у 2024 році порівняно з відповідними попередніми періодами. Такі показники є переконливим доказом того, що українська економіка зберігає потенціал розвитку навіть в умовах збройного конфлікту, а бізнес-середовище адаптується до нових реалій функціонування.

Банківська система залишається основним каналом отримання доходів для українських громадян, тому зростання номінальних доходів населення безпосередньо відображається на збільшенні обсягів коштів у банківських установах. Протягом 2023-2024 років найбільш помітною тенденцією стало нарощування строкових гривневих депозитів, що призвело до збільшення їх питомої ваги в загальній структурі депозитного портфеля. Хоча інвестиції населення у державні облігації України зросли у 2024 році, вони все ще становлять незначну частку від загального обсягу заощаджень громадян. Прогнозується подальше зростання заощаджень населення на тлі підвищення рівня доходів.

Впродовж всього аналізованого періоду 2022-2024 років спостерігається стала перевага депозитів у національній валюті над вкладками в іноземній валюті, що свідчить про зростання довіри до гривні та ефективність валютної політики Національного банку України (таблиця 2.5).

Таблиця 2.5 – Динаміка депозитного портфеля вітчизняних банків за 2022-2024 роки в розрізі валют

Показники	Сума, млн грн			Відхилення (+,-), млн грн		Темп приросту, %	
	2022 р.	2023 р.	2024 р.	2023 до 2022	2024 до 2023	2023 до 2022	2024 до 2023
Кошти суб'єктів господарювання							
у націонал. валюті	625932,0	936157,5	1113988,1	+310225,5	+177830,6	+49,56	+19,00
в іноземній валюті	263594,0	385739,5	450212,9	+122145,5	+64473,4	+46,34	+16,71
Кошти фізичних осіб							
у націонал. валюті	593074,4	710723,6	792564,9	+117649,2	+81841,3	+19,83	+11,52
в іноземній валюті	340478,6	373033,4	424054,1	+32554,8	+51020,7	+9,56	+13,68
Усього кошти клієнтів							
у націонал. валюті	1221211,4	1648578,9	1908945,7	+427367,5	+260366,8	+35,00	+15,79
в іноземній валюті	601867,6	786858,1	913486,3	+184990,5	+126628,2	+30,74	+16,09

У 2022 році частка валютних депозитів досягла свого найнижчого рівня. Коли в 2023 році було запроваджено режим керованої гнучкості обмінного курсу та послаблено валютні обмеження, інтерес населення до валютних вкладів дещо зріс на 9,56%. Проте темпи зростання валютних коштів – як на поточних, так і на строкових рахунках – залишилися помірними. Валютні депозити продовжують бути менш привабливими для громадян, адже гривневі вклади приносять значно вищу дохідність, що покриває ризики знецінення національної грошової одиниці. Крім того, можливості банків України для розміщення валютних ресурсів суттєво обмежені через низький попит на кредитування в іноземній валюті. Очікується, що помірні коливання валютного курсу не змінять тенденцію до дедоларизації за відсутності серйозних збурень на валютному ринку [5].

Протягом першої половини 2024 року Національний банк знизив облікову ставку на 1,5 п. п. до 13,0% на рік. Однак у грудні 2024 року цикл пом'якшення монетарної політики був призупинений – центробанк підвищив ставку до 13,5%. Загалом протягом року переважала тенденція до зниження ринкових відсотків. Вартість депозитів населення зменшилася: UIRD по дванадцятимісячних гривневих депозитах упав на 1,1 п. п. до 13%, по тримісячних – на 1,0 п. п. до

13,1% річних станом на кінець грудня. Водночас зупинка циклу зниження ключової ставки НБУ призвела до стабілізації депозитних ставок для населення в четвертому кварталі 2024 року [27].

Проведений аналіз банківських заощаджень виявляє кілька стратегічно важливих тенденцій для розвитку фінансового сектору України. По-перше, збереження високих темпів приросту депозитів навіть в умовах воєнного стану демонструє фундаментальну стійкість довіри населення та бізнесу до банківської системи, що створює міцну основу для подальшого економічного відновлення. По-друге, домінування гривневих депозитів над валютними вказує на успішність політики дедоларизації та зміцнення національної валюти як засобу заощадження, що знижує валютні ризики для банківського сектору. По-третє, збалансоване зростання як роздрібного, так і корпоративного сегментів депозитного ринку свідчить про комплексне відновлення економічної активності та формування стабільної ресурсної бази для кредитування реального сектору економіки. Водночас, концентрація заощаджень переважно в банківських депозитах при мінімальному розвитку альтернативних інструментів інвестування вказує на необхідність диверсифікації фінансового ринку та розвитку інституційних інвесторів для забезпечення довгострокового фінансування економіки.

Проведений аналіз фінансових ресурсів банківської системи України за період 2022-2024 років засвідчив їх стійке зростання незважаючи на воєнні умови. Загальний обсяг фінансових ресурсів збільшився на 25,12% у 2023 році та на 29,78% у 2024 році, що свідчить про збереження довіри з боку клієнтів до банківського сектору. Структура ресурсної бази характеризується домінуванням залучених коштів (зобов'язань), частка яких коливається в межах 89,94-90,8%, при цьому власний капітал банків також демонстрував позитивну динаміку зростання. Особливо важливим є поступове скорочення непокритого збитку та підвищення показників достатності регулятивного капіталу до 17,35% на початок 2025 року, що значно перевищує мінімальні нормативні вимоги.

Клієнтські кошти залишаються основним джерелом фінансування банків,

їх частка у структурі зобов'язань зросла з 90,42% у 2022 році до 92,62% у 2024 році. Депозитна база демонструє збалансоване зростання за рахунок як фізичних, так і юридичних осіб, при цьому спостерігається стійка перевага гривневих депозитів над валютними, що підтверджує успішність політики дедоларизації. Зниження облікової ставки НБУ протягом 2024 року сприяло зменшенню вартості депозитів, проте банківська система зберігає достатній рівень ліквідності та готовність до розширення кредитної діяльності, що створює позитивні передумови для подальшого економічного відновлення України.

АТ «УКРСИББАНК» розпочав свою операційну діяльність на українському ринку у червні 1990 року у формі акціонерного товариства. Станом на кінець 2023-2024 років контролюючим акціонером банку виступає французька компанія BNP Paribas SA, яка стабільно утримує 60% акцій установи. Банк посідає провідні позиції у національному банківському секторі: очолює рейтинг стійкості банків України за версією NV та Dragon Capital, отримав звання №1 «Стійкий банк» за підсумками FinAwards 2023, а також увійшов до переліку ТОП 50 найкращих роботодавців воєнного часу Forbes Ukraine.

Мережа банку станом на кінець 2024 рік налічує 221 відділення (проти 231 у 2023 році), що свідчить про оптимізацію операційної структури. Для підвищення якості обслуговування клієнтів банк активно розвиває цифрові рішення: створено мобільний застосунок UKRSIB business для підприємців та оновлену версію UKRSIB online 2.0 для фізичних осіб.

Банк демонстрував стабільні фінансові результати протягом 2022-2024 років, зберігаючи позиції серед лідерів української банківської системи за показниками прибутковості та надійності.

Оцінку фінансової діяльності АТ «УКРСИББАНК» почнемо з проведення аналізу динаміки активів балансу за 2022-2024 роки (таблиці 2.6).

Проаналізувавши динаміку активів АТ «УКРСИББАНК» за 2022-2024 роки можна зробити висновок, що активи у 2023 році порівняно з 2022 роком зросли на 33480261 тис. грн або на 30,87%, а також у 2024 році порівняно з 2023 роком зросли – на 27169208 тис. грн або на 19,14%.

Таблиця 2.6 – Динаміка активів АТ «УКРСИББАНК» за 2022-2024 роки

Показники	Сума на кінець року, тис. грн			Абсолютне відхилення, тис. грн		Темп приросту (спаду), %	
	2022	2023	2024	2023/2022	2024/2023	2023/2022	2024/2023
1	2	3	4	5	6	7	8
Грошові кошти та їх еквіваленти	7978283	13808491	14469838	+5830208	+661347	+73,08	+4,79
Фінансові активи, що обліковуються за справедливою вартістю через прибуток або збиток	268449	413685	481825	+145236	+68140	+54,10	+16,47
Кошти в інших банках	34819746	28532855	40769743	-6286891	+12236888	-18,06	+42,89
Кредити та заборгованість клієнтів	16315949	12427249	13857246	-3888700	+1429997	-23,83	+11,51
Цінні папери, які обліковуються за амортизованою собівартістю	45427960	82600350	94593436	+37172390	+11993086	+81,83	+14,52
Інвестиції в асоційовані та дочірні компанії	189	189	189	-	-	-	-
Інвестиційна нерухомість	-	321	340	+321	+19	-	+5,92
Відстрочений податковий актив	110388	215996	209299	+105608	-6697	+95,67	-3,10
Основні засоби та нематеріальні активи	2196960	2812380	3301166	+615420	+488786	+28,01	+17,38
Інші фінансові активи	466634	394526	507424	-72108	+112898	-15,45	+28,62
Інші активи	870523	729300	914044	-141223	+184744	-16,22	+25,33
Загальні активи	108455081	141935342	169104550	+33480261	+27169208	+30,87	+19,14

Джерело: систематизовано на основі [23; 24; 25]

Аналіз структурних змін активів АТ «УКРСИББАНК» у 2023 році відносно 2022 року виявив найбільш значні зрушення у двох ключових категоріях: обсяг цінних паперів, що обліковуються за амортизованою вартістю, збільшився на 37172390 тис. грн або на 81,83%, а грошові кошти та їх еквіваленти зросли на – на 5830208 тис. грн або на 73,08%. У 2024 році порівняно з попереднім роком найбільш помітними тенденціями стали: збільшення коштів в інших банках на 1212236888 тис. грн або на 42,89%, подальше нарощування портфеля цінних паперів на 11993086 млрд грн (14,52%) та відновлення

кредитного портфеля – на 1429997 тис. грн або на 11,51%.

Динаміка кредитного портфеля банку протягом аналізованого періоду демонструвала неоднорідний характер. У 2023 році відбулося скорочення обсягу кредитів та заборгованості клієнтів на 3888700 тис. грн або на 23,83 %, а у 2024 році порівняно з 2023 роком навпаки спостерігається зростання – на 1429997 тис. грн або на 11,51%. Такі коливання обумовлені стратегічними рішеннями банку в умовах воєнного стану: у 2022 році установа переорієнтувалася на співпрацю з іншими банками та інвестування у цінні папери як менш ризиковані, хоча й менш прибуткові інструменти порівняно з кредитуванням.

Якість кредитного портфеля АТ «УКРСИББАНК» характеризується відносно низьким рівнем проблемної заборгованості у порівнянні із загальносистемними показниками. Частка непрацюючих кредитів демонструвала позитивну динаміку: з 19,1% у 2022 році до 14,8% у 2023 році та 12,5% у 2024 році від загального обсягу кредитів до вирахування резервів під очікувані кредитні збитки [29]. Високий рівень проблемних кредитів у 2022 році був зумовлений воєнними факторами: зниженням доходів та платоспроможності позичальників, знищенням застави та активів, що призвело до погіршення якості кредитного портфеля та необхідності збільшення резервування. Однак поступове зниження цього показника на 2,3 процентних пункти до 12,5% у 2024 році свідчить про ефективне управління кредитними ризиками та покращення якості кредитного портфеля банку.

Проаналізуємо динаміку пасивів АТ «УКРСИББАНК» за 2022-2024 роки (таблиця 2.7).

Пасиви АТ «УКРСИББАНК» протягом 2022-2024 років постійно зростали: у 2023 році порівняно з 2022 роком зросли на 33480279 тис. грн або на 30,87%, а у 2024 році порівняно з 2023 роком – на 27169171 тис. грн або на 19,14%. Зростання пасивів у 2022-2024 роках спостерігалось переважно за рахунок зростання статей пасивів «Кошти клієнтів»: у 2023 році порівняно з 2022 роком на 25996009 тис. грн або на 28,05%, у 2024 році порівняно з 2023 роком – на 24576820 тис. грн або на 20,71%, а також за рахунок зростання статті

«Нерозподілений прибуток»: у 2023 році порівняно з 2022 роком – на 4220311 тис грн або на 118,59%, у 2024 році порівняно з 2023 роком – на 4045322 тис грн або на 23,35%.

Таблиця 2.7 – Динаміка пасивів АТ «УКРСИББАНК» за 2022-2024 роки

Статті пасивів	Сума на кінець року, тис. грн			Абсолютне відхилення, тис грн		Темп приросту (спаду), %	
	2022 р.	2023 р.	2024 р.	2023 до 2022	2024 до 2023	2023 до 2022	2024 до 2023
1	2	3	4	5	6	7	8
Власний капітал							
Статутний капітал	5069262	5069262	5069262	-	-	-	-
Емісійні різниці	811229	811229	811229	-	-	-	-
Резервні та інші фонди банку	3658499	3658499	3658499	-	-	-	-
Резерви переоцінки	6368	6366	6357	-2	-9	-0,03	-0,14
Нерозподілений прибуток	3558746	7779057	11824379	+4220311	+4045322	+118,59	+52,00
Власний капітал	13104103	17324412	21369725	+4220309	+4045313	+32,21	+23,35
Зобов'язання							
Кошти клієнтів	92671303	118667312	143244132	+25996009	+24576820	+28,05	+20,71
Фінансові зобов'язання, що обліковуються за справедливою вартістю через прибуток або збиток	1603	89856	19613	+88253	-70243	+5505,49	-78,17
Інші залучені кошти	1784	1448	1173	-336	-275	-18,83	-18,99
Зобов'язання щодо поточного податку на прибуток	287989	3207329	1469956	+2919340	-1737373	+1013,70	-54,17
Резерв за зобов'язаннями	392740	566460	558549	+173720	-7911	+44,23	-1,40
Інші фінансові зобов'язання	1542581	1644538	1949700	+101957	+305162	+6,61	+18,56
Інші зобов'язання	452977	434005	491682	-18972	+57677	-4,19	+13,29
Усього зобов'язань	95350978	124610948	147734806	+29259970	+23123858	+30,69	+18,56
Усього зобов'язання та власний капітал	108455081	141935360	169104531	+33480279	+27169171	+30,87	+19,14

Джерело: систематизовано на основі [23; 24; 25]

Таким чином, АТ «УКРСИББАНК» не дивлячись на складну економічну ситуацію в країні продовжують довіряти свої кошти мільйони українців та вітчизняні підприємства.

Протягом 2022-2024 років спостерігається стабільне зростання суми

власного капіталу АТ «УКРСИББАНК», а саме у 2023 році порівняно з 2022 роком – на 4220309 тис. грн або на 32,21%, у 2024 році порівняно з 2023 роком – на 4045313 тис. грн або на 23,35%. Необхідно відмітити, що в складі власного капіталу банку протягом 2022-2024 років постійно мав місце нерозподілений прибуток, і саме на його суму переважно зростала загальна величина власного капіталу. Статутний капітал АТ «УКРСИББАНК» протягом 2022-2024 років не змінювався і дорівнював – 5069262 тис. грн.

Проаналізуємо фінансові результати АТ «УКРСИББАНК» протягом 2022-2024 років (таблиця 2.8).

Таблиця 2.8 – Динаміка фінансових результатів АТ «УКРСИББАНК» за 2022-2024 роки

Показник	Сума на кінець року, тис. грн			Абсолютне відхилення, тис. грн		Темп приросту (спаду), %	
	2022	2023	2024	2023/ 2022	2024/ 2023	2022/ 2021	2023/ 2022
1	2	3	4	5	6	7	8
Доходи							
Процентні доходи	10055313	13003711	14036288	+2948398	+1032577	+29,32	+7,94
Процентні витрати (-)	1569240	1006632	2171506	-562608	+1164874	-35,85	+115,72
Чистий процентний дохід/(Чисті процентні витрати)	8486073	11997079	11864782	+3511006	-132297	+41,37	-1,10
Комісійні доходи	5473957	2599516	2903117	-2874441	+303601	-52,51	+11,68
Комісійні витрати	4868503	978390	1172593	-3890113	+194203	-79,90	+19,85
Чистий комісійний дохід	605454	1621126	1730524	+1015672	+109398	+167,75	+6,75
Торговий результат	5208458	1381218	1082169	-3827240	-299049	-73,48	-21,65
Інші операційні доходи	223365	162913	282968	-60452	+120055	-27,06	+73,69
Інші доходи	868513	251928	311804	-616585	+59876	-70,99	+23,77
Всього доходів	15391863	15414264	15272247	+22401	-142017	+0,15	-0,92
Витрати							
Відрахування до резервів	6322677	648619	24119	-5674058	-624500	-89,74	-96,28
Адміністративні та інші операційні витрати	6117421	6174946	7011017	+57525	+836071	+0,94	+13,54
Всього витрати	12440098	6823565	7035136	-5616533	+211571	-45,15	+3,10
Фінансові результати							
Прибуток/(збиток) до оподаткування	2951765	8590699	8237111	+5638934	-353588	+191,04	-4,12
Витрати на податок на прибуток	792951	4370390	4191798	+3577439	-178592	+451,16	-4,09
Чистий прибуток/(збиток)	2158814	4220309	4045313	+2061495	-174996	+95,49	-4,15

Джерело: систематизовано на основі [23; 24; 25]

У 2022-2024 роках не зважаючи на підвищення кредитних ризиків та негативні наслідки війни, АТ «УКРСИББАНК» вдалося досягнути високих фінансових результатів: у 2022 році прибуток досягнув значення – 2158814 тис. грн, у 2023 році порівняно з 2022 роком збільшився на 2061495 тис. грн або на 95,49%, у 2024 році порівняно з 2023 роком хоча і зменшився на 174996 тис. грн або на 4,15%, однак все одно банк закінчив даний рік зі значним прибутком у розмірі 4045313 тис. грн.

Таких високих результатів вдалось досягти банку завдяки скороченню суми відрахувань до резервів (у 2023 році на 89,74%, у 2024 році на 96,28%) прозорим та вигідним тарифам, які він пропонує як фізичним особам, так і корпоративним клієнтам.

Проведений аналіз фінансової діяльності АТ «УКРСИББАНК» за 2022-2024 роки засвідчив високу фінансову стійкість та адаптивність банку в умовах воєнного стану. Незважаючи на складну економічну ситуацію в країні, банк продемонстрував динамічне зростання ключових фінансових показників: активи збільшилися на 30,87% у 2023 році та на 19,14% у 2024 році, пасиви зросли аналогічними темпами, а власний капітал збільшився на 32,21% та 23,35% відповідно. Особливо позитивною є динаміка коштів клієнтів, які зростали протягом усього аналізованого періоду, що свідчить про збереження довіри населення та бізнесу до банку навіть в умовах війни.

Фінансові результати АТ «УКРСИББАНК» демонструють виняткову успішність: прибуток банку зріс майже вдвічі у 2023 році порівняно з 2022 роком і залишився на високому рівні у 2024 році. Таке досягнення стало можливим завдяки ефективному управлінню резервами, оптимізації операційної структури та впровадженню цифрових рішень для покращення якості обслуговування клієнтів. Загалом, АТ «УКРСИББАНК» підтвердив свій статус одного з найстійкіших та найнадійніших банків України, здатного забезпечувати стабільні фінансові результати навіть у надзвичайно складних умовах воєнного часу.

2.2 Аналіз фінансових ресурсів АТ «УКРСИББАНК» та напрями удосконалення процесу їх формування

В сучасних надзвичайно складних умовах розвитку фінансового ринку України, що характеризуються триваючим воєнним станом, макроекономічною нестабільністю, інфляційними процесами та обмеженнями на валютному ринку, питання ефективного формування фінансових ресурсів банківських установ набуває критичного значення для забезпечення стабільного функціонування всієї фінансової системи країни. АТ «УКРСИББАНК», як один з провідних банків України з міжнародним капіталом, здійснює виважену політику формування фінансових ресурсів, оптимізуючи співвідношення власних та залучених коштів з метою підтримки ліквідності, забезпечення фінансової стійкості та максимізації прибутковості в умовах підвищених ризиків.

Актуальність даного дослідження посилюється тим фактом, що ефективне формування фінансових ресурсів АТ «УКРСИББАНК» безпосередньо впливає на його спроможність підтримувати кредитування реального сектору економіки, фінансувати критично важливі бізнес-проекти та інфраструктурні ініціативи, що є ключовими факторами для поствоєнного відновлення та розвитку української економіки. Банк, маючи стабільну ресурсну базу, може активно підтримувати малий та середній бізнес, надавати фінансування для реконструкції пошкоджених об'єктів, інвестувати в енергетичну незалежність та цифрову трансформацію економіки.

За результатами комплексного горизонтального аналізу фінансових ресурсів АТ «УКРСИББАНК» за 2022-2024 роки (таблиця 2.7), встановлено декілька ключових тенденцій, що характеризують стратегію формування ресурсної бази банку в умовах воєнного стану:

– динамічне та стабільне нарощування загального обсягу фінансових ресурсів банку: у 2023 році порівняно з 2022 роком їх величина збільшилася на 33480279 тис. грн або на 30,87%, що свідчить про активне розширення діяльності установи, а у 2024 році порівняно з 2023 роком спостерігалось подальше

зростання на 27169171 тис. грн або на 19,14%, що підтверджує стійкість позицій банку на ринку фінансових послуг;

– переважаюче зростання фінансових ресурсів банківської установи за рахунок збільшення обсягу зобов'язань: у 2023 році порівняно з 2022 роком на 29259970 тис. грн або на 30,69%, у 2024 році порівняно з 2023 роком – на 23123858 тис. грн або на 35,57%. При цьому основним драйвером збільшення зобов'язань виступало зростання статті пасивів «Кошти клієнтів»: у 2023 році порівняно з 2022 роком на 25996009 тис. грн або на 28,05%, у 2024 році порівняно з 2023 роком – на 24576820 тис. грн або на 20,71%. Дана тенденція є надзвичайно позитивною, оскільки свідчить про формування залучених фінансових ресурсів переважно за рахунок депозитів клієнтів, а не за рахунок дорожчих міжбанківських кредитів, що забезпечує більш стабільну та економічно вигідну ресурсну базу;

– послідовне та суттєве зростання власного капіталу банку: у 2023 році порівняно з 2022 роком на 4220309 тис. грн або на 32,21%, у 2024 році порівняно з 2023 роком – на 4045313 тис. грн або на 23,35%, що демонструє ефективну політику капіталізації та реінвестування прибутків для зміцнення фінансової стійкості установи;

– стабільне формування та накопичення нерозподіленого прибутку як ключової складової власного капіталу: у 2022 році його величина становила 3528746 тис. грн, у 2023 році порівняно з 2022 роком відбулося його зростання на 118,59%, а у 2024 році порівняно з 2023 роком – на 52%, досягнувши рівня 11824379 тис. грн, що свідчить про високу прибутковість діяльності банку та обґрунтовану політику реінвестування;

– незмінність статутного капіталу банку протягом усього аналізованого періоду на рівні 5069262 тис. грн, що вказує на відсутність необхідності додаткової капіталізації з боку акціонерів завдяки ефективному управлінню внутрішніми джерелами фінансування.

Додатковий аналіз структурних змін фінансових ресурсів виявив оптимальну збалансованість між власними та залученими коштами, що забезпечило АТ «УКРСИББАНК» високий рівень фінансової автономії та

стійкості. Частка власного капіталу у загальній структурі фінансових ресурсів хоча і дещо знизилася з 12,09% у 2022 році до 11,76% у 2024 році, проте залишається на достатньому рівні для забезпечення фінансової незалежності банку. Водночас, домінування коштів клієнтів у структурі залучених ресурсів (понад 80% від загального обсягу зобов'язань) свідчить про високий рівень довіри з боку населення та корпоративних клієнтів, що є критично важливим фактором стабільності банку в умовах економічної невизначеності.

Оцінка ефективності формування фінансових ресурсів дозволяє констатувати, що АТ «УКРСИББАНК» успішно реалізує диверсифіковану стратегію мобілізації капіталу, яка поєднує органічне зростання за рахунок реінвестування прибутків з активним залученням клієнтських депозитів. Така модель формування ресурсної бази забезпечує банку необхідну гнучкість для адаптації до мінливих ринкових умов, дозволяє підтримувати конкурентоспроможність на ринку банківських послуг та створює надійну основу для подальшого розвитку кредитної діяльності. Крім того, стабільне зростання власного капіталу в поєднанні з ефективним управлінням залученими коштами створює потужний буфер для поглинання потенційних збитків та забезпечує дотримання регулятивних вимог Національного банку України щодо достатності капіталу.

Проведемо аналіз структури фінансових ресурсів АТ «УКРСИББАНК» за 2022-2024 роки (таблиця 2.9).

За результатами детального структурного аналізу фінансових ресурсів АТ «УКРСИББАНК» встановлено, що протягом досліджуваного періоду домінуючу позицію в ресурсній базі банку займали зобов'язання перед третіми особами. Їх питома вага становила 87,92% у 2022 році, дещо знизилася до 87,79% у 2023 році та продовжила тенденцію до зменшення до 87,36% у 2024 році. Паралельно спостерігалось поступове, але стабільне збільшення частки власного капіталу у загальній структурі фінансових ресурсів: з 12,08% у 2022 році до 12,21% у 2023 році та 12,64% у 2024 році. Зростання питомої ваги власного капіталу на 0,43 п. п. у 2024 році порівняно з попереднім роком є позитивним індикатором підвищення фінансової автономії, стійкості та зниження залежності банку від

зовнішніх джерел фінансування.

Таблиця 2.9 – Структура фінансових ресурсів АТ «УКРСИББАНК» за 2022-2024 роки

Статті пасиву	Питома вага, %			Зміна питомої ваги, п. п	
	2022 р.	2023 р.	2024 р.	2023 до 2022	2024 до 2023
Власний капітал					
1. Статутний капітал	4,67	3,57	3,00	-1,10	-0,57
2. Емісійні різниці	0,75	0,57	0,48	-0,18	-0,09
3. Резервні та інші фонди банку	3,37	2,58	2,16	-0,80	-0,41
4. Резерви переоцінки	0,01	0,01	0,01	-	-
5. Нерозподілений прибуток	3,28	5,47	6,98	+2,20	+1,51
6. Власний капітал	12,08	12,21	12,64	+0,12	+0,43
Зобов'язання					
7. Кошти клієнтів	85,44	83,61	84,71	-1,84	+1,10
8. Фінансові зобов'язання, що обліковуються за справедливою вартістю через прибуток або збиток	0,01	0,06	0,01	+0,05	-0,05
9. Інші залучені кошти	-	-	-	-	-
10. Зобов'язання щодо поточного податку на прибуток	0,27	2,26	0,87	+1,99	-1,39
11 Резерви під зобов'язання	0,36	0,40	0,33	+0,04	-0,07
12. . Інші фінансові зобов'язання	1,42	1,16	1,15	-0,26	-0,01
13. Інші зобов'язання	0,42	0,31	0,29	-0,11	-0,02
14. Усього зобов'язань	87,92	87,79	87,36	-0,12	-0,43
Усього зобов'язання та власний капітал (р. 10 + р.16)	100	100	100	-	-

Структурний аналіз власного капіталу банку виявив суттєві зміни у співвідношенні його основних компонентів. Частка статутного капіталу демонструвала тенденцію до скорочення: з 27,16% у 2022 році до 29,26% у 2023 році, а в 2024 році різко знизилася до 23,72%, що на 5,54 п. п. менше порівняно з попереднім роком. Водночас найбільш значущим компонентом власного капіталу став нерозподілений прибуток, частка якого кардинально зросла з 44,90% у 2023 році до 55,33% у 2024 році. Це свідчить про винятково ефективну операційну діяльність банку: навіть в умовах воєнного стану установа

генерувала стабільний прибуток, який реінвестувався для зміцнення капітальної бази. Зростання нерозподіленого прибутку на 118,59% у 2023 році порівняно з 2022 роком та на 232,26% у 2024 році порівняно з 2022 роком підтверджує високу рентабельність та фінансову ефективність банківської діяльності.

В умовах воєнного стану мобілізація достатнього обсягу фінансових ресурсів набуває стратегічного значення для АТ «УКРСИББАНК», оскільки забезпечує безперервність операційної діяльності, підтримання необхідного рівня ліквідності та створення основи для прибуткової роботи в умовах підвищених ризиків. У зв'язку з цим особливої важливості набуває аналіз формування та оптимізації структури залучених фінансових ресурсів, які становлять основу ресурсної бази банку. Ефективне управління зобов'язаннями дозволяє установі не лише забезпечувати поточні потреби у фінансуванні, але й створювати резерви для розширення кредитної діяльності та підтримки економічного відновлення країни.

Аналіз структури залучених ресурсів (таблиця 2.9) засвідчив абсолютне домінування депозитних операцій у формуванні фінансової бази АТ «УКРСИББАНК». Частка депозитів клієнтів у загальному обсязі фінансових ресурсів становила 85,44% у 2022 році, знизилася до 83,61% у 2023 році, але відновилася до 84,71% у 2024 році. Незважаючи на деякі коливання, депозитний портфель залишався стабільним навіть в умовах російської воєнної агресії, що демонструє виняткову довіру клієнтів до банку та ефективність його депозитної політики. Така структура фінансування є оптимальною з точки зору вартості залучення коштів та стабільності ресурсної бази.

Таким чином, АТ «УКРСИББАНК» сформував збалансовану модель фінансування, яка поєднує переваги стабільного депозитного фінансування з поступовим нарощуванням власного капіталу. Висока концентрація депозитних ресурсів (понад 84%) свідчить про ефективну роботу з клієнтською базою та конкурентоспроможність депозитних продуктів банку. При цьому диверсифікація депозитного портфеля за строками, валютами та категоріями вкладників знижує ризики концентрації та забезпечує стабільність фінансування навіть в умовах економічної турбулентності.

Проаналізуємо динаміку депозитного портфеля АТ «УКРСИББАНК» за 2022-2024 роки в розрізі фізичних та юридичних осіб (таблиця 2.10).

Таблиця 2.10 – Динаміка депозитного портфеля в розрізі юридичних та фізичних осіб АТ «УКРСИББАНК» за 2022-2024 роки

Показники	Сума, тис. грн			Відхилення (+,-), тис. грн		Темп приросту, %	
	2022 р.	2023 р.	2024 р.	2023 до 2022	2024 до 2023	2023 до 2022	2024 до 2023
Кошти суб'єктів господарювання та небанківських фінансових установ	56935691	77304278	95386819	+20368587	+18082541	+35,77	+23,39
Кошти фізичних осіб	35735612	41363034	47857313	+5627422	+6494279	+15,75	+15,70
Усього кошти клієнтів	92671303	118667312	143244132	+25996009	+24576820	+28,05	+20,71

Джерело: систематизовано на основі [23; 24; 25]

З даних таблиці 2.10, можна зробити висновок, що протягом 2022-2024 років спостерігається, поступове зростання загальної суми коштів клієнтів, а саме у 2023 році порівняно з 2022 роком на 25996009 тис. грн (28,05%), у 2024 році порівняно з 2023 роком – на 24576820 тис. грн (20,71%). Не дивлячись на воєнний стан в країні, корпоративні депозити з кожним роком зростали: у 2023 році порівняно з 2022 роком на 20368587 тис. грн (35,77%), у 2024 році порівняно з 2023 роком – на 18082541 тис. грн (23,39%), це говорить про те, що банківська установа приділяла досить велике значення роботі з суб'єктами господарювання. Необхідно зазначити, що серед коштів клієнтів найбільшу частку протягом всього аналізованого періоду займають кошти юридичних осіб, наприклад у 2024 році їх частка склала – 66,59%, а частка коштів фізичних осіб – 33,41%.

Депозитний портфель фізичних осіб, так само зростав протягом 2022-2024

років, так у 2023 році порівняно з 2022 роком він зріс на 5627422 тис. грн (15,75%), а у 2024 році порівняно з 2023 роком на 6494279 тис. грн (15,7%), це підтверджує ефективну депозитну політику яку проводила дана фінансова установа.

Проаналізуємо динаміку та структуру депозитного портфеля АТ «УКРСИББАНК» за 2022-2024 роки в розрізі депозитів до запитання та строкових (таблиця 2.11 та А.3, додаток А).

Таблиця 2.11 – Динаміка коштів клієнтів АТ «УКРСИББАНК» за 2022-2024 роки в розрізі депозитів до запитання та строкових

Показники	Сума на кінець року, тис. грн			Відхилення (+,-), тис. грн		Темпи приросту, %	
	2022 р.	2023 р.	2024 р.	2023 до 2022	2024 до 2023	2023 до 2022	2024 до 2023
1	2	3	4	5	6	7	8
Кошти клієнтів, у тому числі:	92671303	118667312	143244132	+25996009	+24576820	+28,05	+20,71
на вимогу	89287519	89493022	100325545	+205503	+10832523	+0,23	+12,10
строкові	3383784	29174290	42918587	+25790506	+13744297	+762,18	+47,11
Кошти суб'єктів господарювання та небанківських фінансових установ, у тому числі:	56935691	77304278	95386819	+20368587	+18082541	+35,77	+23,39
на вимогу	54294486	56362959	63102652	+2068473	+6739693	+3,81	+11,96
строкові	2641205	20941319	32284167	+18300114	+11342848	+692,87	+54,16
Кошти фізичних осіб, у тому числі:	35735612	41363034	47857313	+5627422	+6494279	+15,75	+15,70
на вимогу	34993033	33130063	37222893	-1862970	+4092830	-5,32	+12,35
строкові	742579	8232971	10634420	+7490392	+2401449	+1008,70	+29,17

Необхідно відмітити, що серед загальної суми залучених коштів протягом 2022-2024 років найбільшу частку займали саме депозити на вимогу, їх частка в загальній сумі коштів клієнтів дорівнювала: у 2022 році – 96,3%, у 2023 році – 75,4%, у 2024 році – 70,04%. Депозити на вимогу протягом всього зазначеного періоду зростали, а саме у 2023 році порівняно з 2022 роком - на 205503 тис. грн (0,23%), а у 2024 році порівняно з 2023 роком – на 10832523 тис. грн (12,10%).

Строкові депозити також протягом всього аналізованого періоду зростали, хоча їх частка у депозитному портфелі набагато менша: у 2023 році порівняно з 2022 на 25790506 тис. грн (762,18%), а в 2024 році порівняно з 2023 роком – на 13744297 тис. грн (47,11%).

Аналогічна ситуація спостерігається якщо розглядати окремо кошти юридичних та фізичних осіб, тобто депозити на вимогу перевищують строкові депозити. Так у 2023 році порівняно з 2022 роком депозити на вимогу юридичних осіб зросли на 2068473 тис. грн (3,81%), у 2024 році порівняно з 2023 роком на – 6739693 тис. грн (11,96%). Строкові депозити юридичних осіб протягом 2022-2024 років також зростали, у 2023 році порівняно з 2022 роком зросли – на 18300114 тис. грн (692,87%), у 2024 році порівняно з 2023 роком – на 11342848 тис. грн або на 54,16%. Щодо коштів фізичних осіб ситуація подібна, тобто найбільшу частку займають саме депозити на вимогу, однак у 2023 році порівняно з попереднім роком їх частка знизилася на 1862970 тис. грн або на 5,32%, однак вже у 2024 році вони знову збільшилися на 4092830 тис. грн (12,35%). Строкові депозити фізичних осіб протягом всього аналізованого періоду також постійно зростали: у 2023 році на 1008,7%, у 2024 році на 29,17%.

На основі проведеного аналізу залучених коштів АТ «УКРСИББАНК» за 2022-2024 роки можна зробити висновок, що банк демонструє стабільну позитивну динаміку нарощування депозитної бази навіть в умовах воєнного стану. Загальна сума коштів клієнтів зросла на 28,05% у 2023 році та на 20,71% у 2024 році, що свідчить про ефективну депозитну політику та високий рівень довіри клієнтів до банківської установи. Особливо показовим є зростання корпоративних депозитів на 35,77% у 2023 році та 23,39% у 2024 році, що підтверджує успішну роботу банку із суб'єктами господарювання.

Структурний аналіз депозитного портфеля свідчить про збалансовану модель фінансування з переважанням коштів юридичних осіб (66,59% у 2024 році) та домінуванням депозитів на вимогу (70,04% у 2024 році). Хоча частка строкових депозитів залишається меншою, їх динаміка вражає - зростання на 762,18% у 2023 році та 47,11% у 2024 році, що вказує на поступове підвищення довгострокової стабільності фінансування. Така структура забезпечує банку

високу ліквідність при збереженні можливостей для довгострокового кредитування, а диверсифікація за категоріями клієнтів знижує концентраційні ризики та забезпечує стійкість ресурсної бази.

Проаналізуємо ще одну складову фінансових ресурсів АТ «УКРСИББАНК» – власний капітал банку. Протягом 2022-2024 років спостерігається стабільне зростання суми власного капіталу АТ «УКРСИББАНК», а саме у 2023 році порівняно з 2022 роком – на 4220309 тис. грн або на 32,21%, у 2024 році порівняно з 2023 роком – на 4045313 тис. грн або на 23,35% (таблиця А.2, додаток А). Необхідно відмітити, що в складі власного капіталу банку протягом 2022-2024 років постійно мав місце нерозподілений прибуток, і саме на його суму переважно зростала загальна величина власного капіталу. Статутний капітал АТ «УКРСИББАНК» протягом 2022-2024 років не змінювався і дорівнював – 5069262 тис. грн.

Також, проведемо аналіз структури власного капіталу АТ «УКРСИББАНК» за 2022-2024 роки (таблиця 2.12).

Таблиця 2.12 – Структура власного капіталу АТ «УКРСИББАНК» за 2022-2024 роки

Статті власного капіталу	Питома вага, %			Зміна питомої ваги, п. п.	
	2022	2023	2024	2023 до 2022	2024 до 2023
Статутний капітал	38,68	29,26	23,72	-9,42	-5,54
Емісійні різниці	6,19	4,68	3,80	-1,51	-0,89
Резервні та інші фонди банку	27,92	21,12	17,12	-6,80	-4,00
Резерви переоцінки	0,05	0,04	0,03	-0,01	-0,01
Нерозподілений прибуток	27,16	44,90	55,33	+17,74	+10,43
Власний капітал	100	100	100	-	-

У структурі власного капіталу АТ «УКРСИББАНК» за 2022 рік найбільшу частку займав статутний капітал – 38,68%. Однак вже у 2023-2024 роках співвідношення складових власного капіталу змінилося. Найбільшу частку в структурі власного капіталу даного банку у 2023-2024 роках займав

нерозподілений прибуток: у 2023 році – 44,9%, у 2024 році – 55,33%.

Мета банку під час управління капіталом полягає у забезпеченні та дотриманні вимог до капіталу, встановлених Національним банком України, а також спроможності банку функціонувати на безперервній основі. Станом на 31 грудня 2022, 2023 та 2024 років банк дотримувався нормативних показників, встановлених НБУ.

За результатами комплексного аналізу фінансових ресурсів АТ «УКРСИББАНК» за 2022-2024 роки встановлено, що банк демонструє винятково стабільну та ефективну модель формування ресурсної бази в умовах воєнного стану. Загальний обсяг фінансових ресурсів зріс на 30,87% у 2023 році та на 19,14% у 2024 році, що свідчить про стійкість позицій установи на ринку фінансових послуг та високий рівень довіри з боку клієнтів. Особливо позитивною є тенденція зростання фінансових ресурсів переважно за рахунок залучення депозитів клієнтів (84,71% у структурі ресурсів у 2024 році), що забезпечує більш стабільну та економічно вигідну ресурсну базу порівняно з дорожчими міжбанківськими кредитами.

Структурний аналіз виявив оптимальний баланс між власними та залученими коштами, при цьому частка власного капіталу поступово зростала з 12,08% у 2022 році до 12,64% у 2024 році, що підвищує фінансову автономію банку. Найбільш значущою тенденцією є кардинальна зміна структури власного капіталу - частка нерозподіленого прибутку зросла з 19,01% у 2022 році до 55,33% у 2024 році, що демонструє виняткову ефективність операційної діяльності та здатність генерувати стабільний прибуток навіть в умовах російської воєнної агресії. Зростання нерозподіленого прибутку на 118,59% у 2023 році та на 52% у 2024 році підтверджує високу рентабельність та обґрунтовану політику реінвестування.

Депозитний портфель банку характеризується збалансованою структурою з переважанням коштів юридичних осіб (66,59% у 2024 році) та стабільним зростанням як корпоративних (35,77% у 2023 році, 23,39% у 2024 році), так і роздрібних депозитів (15,75% та 15,7% відповідно). Домінування депозитів на вимогу (70,04% у 2024 році) забезпечує високу ліквідність, водночас вражаюче зростання строкових депозитів на 762,18% у 2023 році вказує на поступове

підвищення довгострокової стабільності фінансування. Така диверсифікована модель формування фінансових ресурсів створює надійну основу для підтримки кредитування реального сектору економіки та забезпечує АТ «УКРСИББАНК» необхідну гнучкість для адаптації до мінливих ринкових умов у період поствоєнного відновлення української економіки.

АТ «УКРСИББАНК» демонструє послідовний та цілеспрямований підхід до формування власної депозитної стратегії, концентруючи зусилля на створенні комплексної системи залучення коштів населення. Основною метою цієї стратегії є досягнення двох ключових завдань: максимальне задоволення фінансових потреб клієнтської бази та забезпечення стабільного припливу депозитних ресурсів для підтримання оптимального рівня ліквідності банківської установи. Детальний огляд основних депозитних продуктів, що пропонуються АТ «УКРСИББАНК» для індивідуальних клієнтів, представлено в таблиці А.4 (додаток А).

Статистичні дані за 2024 рік свідчать про суттєві зміни в структурі депозитного портфеля українських банків. Частка строкових депозитів скоротилася до 16% від загального обсягу депозитів, що є помітним зниженням порівняно з 26% у попередньому 2023 році. Така динаміка вказує на певне уповільнення темпів накопичення строкових депозитних інструментів у банківській системі країни. Відповідно, депозити до запитання фізичних осіб досягли переважаючої частки в 84% від загального депозитного портфеля банків України.

На фоні загальноринкових тенденцій АТ «УКРСИББАНК» демонструє протилежну динаміку. У 2024 році частка строкових депозитів у структурі депозитного портфеля банку зросла до 29,9%, що є значним покращенням порівняно з 24,58% у 2023 році. Ця позитивна тенденція підкреслює ефективність депозитної політики банку та його здатність залучати довгострокові депозитні ресурси навіть в умовах загального ринкового спаду.

З огляду на отримані результати, АТ «УКРСИББАНК» має продовжувати систематичну роботу з удосконалення депозитної політики та розробки інноваційних строкових депозитних продуктів. Ключовим завданням є створення таких фінансових інструментів, які зроблять розміщення заощаджень

у формі строкових депозитів максимально привабливим для фізичних осіб, забезпечуючи поступове зростання їх частки в депозитному портфелі банку.

Особливо важливим фактором для розвитку строкових депозитів є чинна нормативна база Національного банку України. У 2024 році норматив формування обов'язкових резервів у національній валюті за строковими коштами залишається на рівні 0%. НБУ зберігає цю норму для строкових коштів та вкладів фізичних осіб з мінімальним початковим строком погашення від 93 календарних днів, що створює сприятливі умови для розвитку цього сегмента депозитного ринку.

На основі проведеного аналізу депозитних продуктів АТ «УКРСИББАНК» та враховуючи актуальність залучення строкових депозитів у поточних економічних умовах, доцільно запропонувати банківській установі розширити асортимент строкових депозитних інструментів. Розроблені пропозиції мають на меті створення привабливих для клієнтів продуктів, які одночасно сприятимуть оптимізації структури депозитного портфеля банку. Перелік рекомендованих нових строкових депозитних продуктів для впровадження АТ «УКРСИББАНК» у 2025 році представлено в таблиці А.5 (додаток А).

В умовах військового конфлікту підвищення частки строкових депозитів набуває критичного значення для стабільності та конкурентоспроможності АТ «УКРСИББАНК» (таблиця 2.13). Воєнний стан створює додаткові виклики та можливості для банківського сектору.

Таблиця 2.13 – Основні переваги підвищення частки строкових депозитів для АТ «УКРСИББАНК» в умовах фінансової невизначеності

Перевага	Характеристика
1	2
Стабілізація ресурсної бази в умовах невизначеності	Строкові депозити забезпечують банку гарантований доступ до коштів на визначений період, що особливо важливо в умовах підвищеної волатильності та непередбачуваності економічної ситуації. Це дозволяє банку планувати свою діяльність на середньострокову перспективу та ефективно управляти ліквідністю.
Зниження ризиків масового відтоку коштів	У воєнний час населення схильне до панічних настроїв та масового зняття коштів з банківських рахунків. Строкові депозити створюють природний бар'єр для таких дій, оскільки дострокове розірвання договору пов'язане з втратою частини процентного доходу.

Кінець таблиці 2.13

1	2
Підтримка довіри до банківської системи	Активне залучення строкових депозитів демонструє впевненість клієнтів у стабільності та надійності банку, що є особливо важливим сигналом для ринку в умовах війни.
Фінансування відбудови економіки	Строкові депозити забезпечують банк довгостроковими ресурсами, необхідними для кредитування проектів відновлення та розвитку економіки, що є стратегічно важливим для країни в умовах післявоєнної реконструкції.
Валютна стабілізація	В умовах валютних коливань строкові гривневі депозити сприяють стабілізації національної валюти та зменшенню тиску на валютний ринок.

АТ «УКРСИББАНК» має пряму зацікавленість у максимальному розширенні обсягів залучених строкових депозитних ресурсів, які тимчасово перебувають у розпорядженні банку. Ці кошти є основою для підвищення рівня ліквідності, розширення спектра комерційних операцій та збільшення прибутковості банківської діяльності.

Тому АТ «УКРСИББАНК» концентрує особливу увагу на розробці та впровадженні високоефективної депозитної політики, яка забезпечить оптимальний баланс між інтересами банківської установи та її клієнтської бази. Така політика має створювати взаємовигідні умови співпраці, де банк отримує стабільні довгострокові ресурси для розвитку бізнесу, а клієнти - надійні та прибуткові інструменти для збереження та примноження власних заощаджень. В умовах війни ця стратегія набуває додаткового патріотичного змісту, оскільки кожна гривня, залучена у строкові депозити, працює на зміцнення національної економіки та фінансову стійкість країни в цілому.

Висновки

В умовах сучасної економічної нестабільності та посилення конкуренції на фінансовому ринку питання ефективного управління фінансовими ресурсами банківських установ набуває особливої важливості. Трансформація банківської системи України, впровадження міжнародних стандартів регулювання, зміна поведінки клієнтів та розвиток цифрових технологій створюють нові виклики для формування оптимальної структури фінансових ресурсів банків. Водночас недостатнє розуміння сутності та особливостей різних джерел фінансування може призвести до зниження рентабельності, погіршення ліквідності та втрати конкурентних позицій на ринку. Тому дослідження теоретичних засад та практичних аспектів формування фінансових ресурсів банку є вкрай необхідним для забезпечення стабільного функціонування банківських установ в сучасних умовах.

Враховуючи аналіз різних наукових підходів до дефініції «фінансові ресурси банку» та необхідність чіткого розмежування понятійного апарату, в роботі сформульовано комплексне визначення фінансових ресурсів банківської установи. Фінансові ресурси банку представляють собою сукупність власного капіталу банку, залучених коштів економічних суб'єктів та фізичних осіб, а також запозичених фінансових засобів від інших фінансових інституцій та регуляторних органів, які концентруються в розпорядженні банку та цілеспрямовано використовуються для здійснення активних операцій кредитного та інвестиційного характеру, надання різноманітних банківських послуг (включаючи гарантійні, посередницькі, консультаційні, інформаційні, трастові та інші), забезпечення операційної діяльності та генерування стабільного прибутку для підтримання конкурентоспроможності та стратегічного розвитку банківської установи.

Комплексний підхід до вивчення факторів формування фінансових ресурсів розглянутий в кваліфікаційній роботі дозволяє банкам розробляти

диференційовані стратегії для різних сегментів ринку, враховувати регіональні особливості та специфіку цільових груп клієнтів. Це особливо актуально в умовах посиленої конкуренції на банківському ринку, коли успішність банку значною мірою залежить від його здатності ефективно мобілізувати ресурси при мінімальних витратах та ризиках.

Детальна класифікація фінансових ресурсів є фундаментальною основою для прийняття стратегічних рішень у банківській діяльності, оскільки вона дозволяє керівництву банку глибше розуміти структуру та властивості наявних ресурсів. Такий підхід сприяє оптимізації процесів планування, контролю та аналізу фінансової діяльності, а також забезпечує можливість своєчасного реагування на зміни у зовнішньому середовищі. Крім того, систематизована класифікація створює підґрунтя для розробки ефективних методик оцінки ризиків та формування збалансованої структури активів і пасивів банку.

Проведений аналіз фінансових ресурсів банківської системи України за період 2022-2024 років засвідчив їх стійке зростання незважаючи на воєнні умови. Загальний обсяг фінансових ресурсів збільшився на 25,12% у 2023 році та на 29,78% у 2024 році, що свідчить про збереження довіри з боку клієнтів до банківського сектору. Структура ресурсної бази характеризується домінуванням залучених коштів (зобов'язань), частка яких коливається в межах 89,94-90,8%, при цьому власний капітал банків також демонстрував позитивну динаміку зростання. Особливо важливим є поступове скорочення непокритого збитку та підвищення показників достатності регулятивного капіталу до 17,35% на початок 2025 року, що значно перевищує мінімальні нормативні вимоги.

Клієнтські кошти залишаються основним джерелом фінансування банків, їх частка у структурі зобов'язань зросла з 90,42% у 2022 році до 92,62% у 2024 році. Депозитна база демонструє збалансоване зростання за рахунок як фізичних, так і юридичних осіб, при цьому спостерігається стійка перевага гривневих депозитів над валютними, що підтверджує успішність політики дедоларизації. Зниження облікової ставки НБУ протягом 2024 року сприяло зменшенню вартості депозитів, проте банківська система зберігає достатній рівень

ліквідності та готовність до розширення кредитної діяльності, що створює позитивні передумови для подальшого економічного відновлення України.

Проведений аналіз фінансової діяльності АТ «УКРСИББАНК» за 2022-2024 роки засвідчив високу фінансову стійкість та адаптивність банку в умовах воєнного стану. Незважаючи на складну економічну ситуацію в країні, банк продемонстрував динамічне зростання ключових фінансових показників: активи збільшилися на 30,87% у 2023 році та на 19,14% у 2024 році, пасиви зросли аналогічними темпами, а власний капітал збільшився на 32,21% та 23,35% відповідно. Особливо позитивною є динаміка коштів клієнтів, які зростали протягом усього аналізованого періоду, що свідчить про збереження довіри населення та бізнесу до банку навіть в умовах війни.

Стратегічне управління кредитними ризиками дозволило банку успішно подолати кризові явища 2022 року та забезпечити стабільне покращення якості кредитного портфеля. Частка непрацюючих кредитів послідовно знижувалася з 19,1% у 2022 році до 12,5% у 2024 році, що підтверджує ефективність ризик-менеджменту установи. Переорієнтація банку на інвестування у цінні папери та міжбанківське співробітництво як менш ризиковані інструменти виявилася виправданою стратегією, що дозволила зберегти прибутковість діяльності.

Фінансові результати АТ «УКРСИББАНК» демонструють виняткову успішність: прибуток банку зріс майже вдвічі у 2023 році порівняно з 2022 роком і залишився на високому рівні у 2024 році. Таке досягнення стало можливим завдяки ефективному управлінню резервами, оптимізації операційної структури та впровадженню цифрових рішень для покращення якості обслуговування клієнтів. Загалом, АТ «УКРСИББАНК» підтвердив свій статус одного з найстійкіших та найнадійніших банків України, здатного забезпечувати стабільні фінансові результати навіть у надзвичайно складних умовах воєнного часу.

За результатами комплексного аналізу фінансових ресурсів АТ «УКРСИББАНК» за 2022-2024 роки встановлено, що банк демонструє винятково стабільну та ефективну модель формування ресурсної бази в умовах воєнного

стану. Загальний обсяг фінансових ресурсів зріс на 30,87% у 2023 році та на 19,14% у 2024 році, що свідчить про стійкість позицій установи на ринку фінансових послуг та високий рівень довіри з боку клієнтів. Особливо позитивною є тенденція зростання фінансових ресурсів переважно за рахунок залучення депозитів клієнтів (84,71% у структурі ресурсів у 2024 році), що забезпечує більш стабільну та економічно вигідну ресурсну базу порівняно з дорожчими міжбанківськими кредитами.

Структурний аналіз виявив оптимальний баланс між власними та залученими коштами, при цьому частка власного капіталу поступово зростала з 12,08% у 2022 році до 12,64% у 2024 році, що підвищує фінансову автономію банку. Найбільш значущою тенденцією є кардинальна зміна структури власного капіталу - частка нерозподіленого прибутку зросла з 19,01% у 2022 році до 55,33% у 2024 році, що демонструє виняткову ефективність операційної діяльності та здатність генерувати стабільний прибуток навіть в умовах російської воєнної агресії. Зростання нерозподіленого прибутку на 118,59% у 2023 році та на 52% у 2024 році підтверджує високу рентабельність та обґрунтовану політику реінвестування.

Депозитний портфель банку характеризується збалансованою структурою з переважанням коштів юридичних осіб (66,59% у 2024 році) та стабільним зростанням як корпоративних (35,77% у 2023 році, 23,39% у 2024 році), так і роздрібних депозитів (15,75% та 15,7% відповідно). Домінування депозитів на вимогу (70,04% у 2024 році) забезпечує високу ліквідність, водночас вражаюче зростання строкових депозитів на 762,18% у 2023 році вказує на поступове підвищення довгострокової стабільності фінансування. Така диверсифікована модель формування фінансових ресурсів створює надійну основу для підтримки кредитування реального сектору економіки та забезпечує АТ «УКРСИББАНК» необхідну гнучкість для адаптації до мінливих ринкових умов у період поствоєнного відновлення української економіки.

З огляду на отримані результати, АТ «УКРСИББАНК» має продовжувати систематичну роботу з удосконалення депозитної політики та розробки

інноваційних строкових депозитних продуктів. Ключовим завданням є створення таких фінансових інструментів, які зроблять розміщення заощаджень у формі строкових депозитів максимально привабливим для фізичних осіб, забезпечуючи поступове зростання їх частки в депозитному портфелі банку.

Особливо важливим фактором для розвитку строкових депозитів є чинна нормативна база Національного банку України. У 2024 році норматив формування обов'язкових резервів у національній валюті за строковими коштами залишається на рівні 0%. НБУ зберігає цю норму для строкових коштів та вкладів фізичних осіб з мінімальним початковим строком погашення від 93 календарних днів, що створює сприятливі умови для розвитку цього сегмента депозитного ринку.

На основі проведеного аналізу депозитних продуктів АТ «УКРСИББАНК» та враховуючи актуальність залучення строкових депозитів у поточних економічних умовах, доцільно запропонувати банківській установі розширити асортимент строкових депозитних інструментів. Розроблені пропозиції мають на меті створення привабливих для клієнтів продуктів, які одночасно сприятимуть оптимізації структури депозитного портфеля банку.

В умовах військового конфлікту підвищення частки строкових депозитів набуває критичного значення для стабільності та конкурентоспроможності АТ «УКРСИББАНК»

АТ «УКРСИББАНК» має пряму зацікавленість у максимальному розширенні обсягів залучених строкових депозитних ресурсів, які тимчасово перебувають у розпорядженні банку. Ці кошти є основою для підвищення рівня ліквідності, розширення спектра комерційних операцій та збільшення прибутковості банківської діяльності.

Список використаних джерел

1. Про Фонд гарантування вкладів фізичних осіб : Закон України. URL: <http://rada.gov.ua>.
2. Про затвердження Положення про порядок здійснення банками України вкладних (депозитних) операцій з юридичними і фізичними особами. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1256-03>.
3. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо умов повернення строкових депозитів : Закон України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/424-19>.
4. Про затвердження Положення про порядок здійснення банками України вкладних (депозитних) операцій та операцій з ощадними сертифікатами банку: Постанова Правління НБУ від 03.12.2003 р. №516. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1256-03#Text>
5. Звіт про фінансову стабільність, грудень 2024 року [Електронний ресурс]. Національний банк України. 2024. Режим доступу: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/zvit-pro-finansovu-stabilnist-gruden-2024-roku>
6. Банки успішно виконали другий етап переходу на нову структуру капіталу. Національний банк України. 15 січня 2025 року. [Електронний ресурс]. Режим доступу.: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/banki-uspishno-vikonali-drugiy-etap-perehodu-na-novu-strukturu-kapitalu>
7. Дрогоруб І. В. Взаємозв'язок дефініцій «фінансові ресурси банку», «ресурси банку», «ресурсна база банку» / І.В. Дрогоруб // Наукові записки Національного університету «Острозька академія», серія «Економіка». – № 25. – 2017. – С. 104-108.
8. Д'яконова І. І. Науково-методичні підходи до визначення об'єктного поля управління фінансами банку [Електронний ресурс] / І.І. Д'яконова // Ефективна економіка. – 2017. – №9. Режим доступу: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=5761>

9. Іноземцева Є. В. Концептуальні засади удосконалення формування ресурсного потенціалу банку. [Електронний ресурс] / Є. В. Іноземцева, В. В. Волкова // Економіка і організація управління. 2018. – №4(32), – С.56-64. Режим доступу.: <https://doi.org/10.31558/2307-2318.2018.4.6>
10. Єрохін С. А. Управління фінансовими ресурсами банку в сучасних умовах на прикладі АТ КБ «ПРИВАТБАНК» [Електронний ресурс] / С. А. Єрохін, В. В. Підбуртний // Актуальні проблеми економіки. – 2023. – №1 (259). – С. 35-42. Режим доступу.: https://eco-science.net/wp-content/uploads/2023/01/2.23._topic_Sergii-A.-Ierokhin-Vladyslav-V.-P%D1%96dburtn%D1%96%D1%96-35-42.pdf
11. Земсков К. Управління фінансовими ресурсами банку з метою підвищення рентабельності його діяльності. [Електронний ресурс] / К. Земсков, О. Лиса // Економіка та суспільство. – 2024. – №68. Режим доступу.: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-68-74>
12. Краснова І. В. Структурна позиція ліквідності банківської системи в циклічних умовах [Електронний ресурс] / І. В. Краснова, І. Ю. Громницька // Ефективна економіка. – 2023. – №9. Режим доступу.: <https://doi.org/10.32702/2307-2105.2023.9.19>
13. Криховецька З. Проблеми та шляхи вдосконалення формування фінансових ресурсів банків [Електронний ресурс] / З. Криховецька, І. Кохан // Економіка та суспільство. – 2022. – №39. – С. 9-10. Режим доступу.: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-39-10>
14. Коваленко В. В. Достатність капіталу банків: сучасні виміри та подальші розвідки / В. В. Коваленко // Вісник соціально-економічних досліджень. – 2022. – № 1-2 (80-81). – С. 77-94.
15. Колодяжна Т. В. Економічна сутність та класифікація депозитних операцій комерційних банків [Електронний ресурс] / Т. В. Колодяжна, Т. О. Бакуменко // Миколаївський національний університет імені В.О. Сухомлинського. 2018. – №22. – С. 802-805. Режим доступу.: <http://global-national.in.ua/archive/22-2018/151.pdf>

16. Консолідована фінансова звітність АТ «УКРСИББАНК» за 2024 рік. [Електронний ресурс]. Режим доступу.: https://ukrsibbank.com/wp-content/uploads/financial_reports/Ukrsibbank_24fsu_Consolidated_ISA_with-signatures-UA.pdf
17. Ларіонова К. Л. Достатність власного капіталу банків України в 2015–2017 роках: стан, проблеми та шляхи вирішення / К. Л. Ларіонова, С.В. Безвух // Глобальні та національні проблеми економіки. – 2018. – № 22. – С. 811-818.
18. Лопатовська О. Аналіз сучасного ринку депозитних операцій в Україні. [Електронний ресурс] / О. Лопатовська, Л. Антонюкова // Трансформаційна економіка. – 2024. – №2(07). – С.39-44. Режим доступу.: <https://doi.org/10.32782/2786-8141/2024-7-7>
19. Масюк Ю. В. Особливості формування та використання фінансових ресурсів підприємства [Електронний ресурс] / Ю. В. Масюк, А. В. Шкода // Економіка та суспільство. – 2021. – №34. Режим доступу.: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/994>
20. Мельничук Н. Ю. Депозитна діяльність банківських установ у контексті формування їхньої ресурсної бази. [Електронний ресурс] / Н. Ю. Мельничук, С. С. Ковальчук // Науковий погляд: економіка та управління. – 2020. – №1(67). – С. 163-1673. Режим доступу.: http://www.scientificview.umsf.in.ua/archive/2020/1_67_2020/28.pdf
21. Орехова К. В. Сутність власних фінансових ресурсів банку та особливості їх формування в Україні [Електронний ресурс] / К. В. Орехова, О. А. Костюкова // Електронне наукове фахове видання з економічних наук «Modern Economics». 2019. – №18. – С. 124-129. Режим доступу.: <https://modecon.mnau.edu.ua/issue/18-2019/oryekhova.pdf>.
22. Повод Т. Особливості формування ресурсної бази банків: сутність та значення. [Електронний ресурс] / Т. Повод // Таврійський науковий вісник. Серія: Економіка. – 2023. – №16. – С. 236-243. Режим доступу.: <https://doi.org/10.32782/2708-0366/2023.16.31>

23. Показники фінансової діяльності банків України. Фінансові результати на 01.01.2024. Наглядова статистика НБУ [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://bank.gov.ua/ua/statistic/supervision-statist>

24. Показники фінансової діяльності банків України. Фінансові результати на 01.01.2023. Наглядова статистика НБУ. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://bank.gov.ua/ua/statistic/supervision-statist>

25. Показники фінансової діяльності банків України. Фінансові результати на 01.01.2022. Наглядова статистика НБУ [Електронний ресурс]. Режим доступу.: <https://bank.gov.ua/ua/statistic/supervision-statist>

26. Продан М. В. Депозитні ресурси як основа успішної діяльності банків: теоретичний аспект, реалії і трансформації в Україні [Електронний ресурс] / М. В. Продан // Науковий вісник Ужгородського національного університету. – 2019. – №23(2). – С. 75-82. Режим доступу.: http://www.visnyk-ekonom.uzhnu.uz.ua/archive/23_2_2019ua/16.pdf

27. Річний звіт НБУ за 2024 рік. Національний банк України [Електронний ресурс]. Режим доступу.: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/annual_report_2024.pdf?v=13

28. Румик І. Особливості формування ресурсного потенціалу і забезпечення ліквідності банківських установ в умовах невизначеності [Електронний ресурс] / І. Румик, А. Бойко, І. Шилько // Вчені записки університету Крок. Розділ економіка. – 2024. – №4 (76). – С. 11-21. Режим доступу.: <https://snku.krok.edu.ua/index.php/vcheni-zapiski-universitetu-krok/article/view/853>

29. Частка непрацюючих кредитів (NPL) в Україні незважаючи на тривалу повномасштабну війну знижується. Національний банк України. [Електронний ресурс]. Режим доступу.: <https://bank.gov.ua/ua/stability/npl>